БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

11-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 25 (2573)
4 ФЕВРАЛЬ
СЕШАНБА
1964 йил
Баҳоси 2 тийин.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Тошкент тўқимачилик комбинати коллективининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятлари

Республикамиз меҳнаткашлари шу йил кузда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигини нишонлайдилар. Ўзбек халқи бу шонли кунни халқ хўжалигининг барча соҳаларида, фан ва маданиятда жуда катта муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олади.

Совет республикаларининг қардошлик оиласида серқуёш Ўзбекистон муносиб ўрин эгаллайди. Республикамизнинг равнақ топиши ва гуллаб-яшнаши ҳақида барча қардош халқлар зўр эътибор билан ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўзбекистон меҳнаткашлари бу ғамхўрликка тобора янгидан-янги муваффақиятларга эришиш билан жавоб бермоқдалар, улар коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшиш учун интилмоқдалар.

Республикамизнинг барча меҳнаткашлари каби тўқимачиларнинг кўпминг кишилик коллективи ҳам шонли юбилейни муносиб ишлар билан кутиб олишдан манфаатдордирлар. Биз жонажон республикамиз янада гуллаб-яшнашини, совет кишилари бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан яхшироқ яшашини, ҳар бир хонадонда шоду хуррамлик бўлишини истаймиз. Бунинг учун эса янада зўр бериб меҳнат қилиш керак.

Биз, тўқимачилар ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевнинг ҳар бир ишчи ўз резервига эга, деган сўзларини ёдда тутиб, корхонамизнинг янги имкониятларидан фойдаланишга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашга қарор қилдик.

Машъалларимиз бўлган коммунистик меҳнат мусобақасининг қатнашчилари янги резервларни қаердан қидириш ва уларни қандай ишга солиш кераклигини кўрсатиб бермоқдалар. Ана шундай машъаллар сони комбинатимизда ҳозирнинг ўзидаёқ қарийб саккиз минг кишини ташкил этади. Ишлаб чиқариш илғорлари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Марҳамат Йўлдошева, орденли тўқувчилар Любовь Светашова, Садди Пўлатова, мастер ёрдамчилари, атоқли тўқувчи М. В. Куликованинг издошлари Умарали Хўжаев, Феликс Қосимхўжаев, Абзал Эгамбердиев ва комбинатнинг бошқа юзлаб илғор ишчилари бизга маҳсулот ишлаб чиқаришни ой сайин қандай қилиб кўпайтириш, ҳар бир станокда, машинада тўқилаётган маҳсулотнинг миқдорини ошириш намунасини кўрсатмоқдалар.

Биз илғорларнинг ташаббусини қатъият билан оммалаштириб, ишлаб чиқаришга барча янгиликларни, илғор усулларни жорий қилиб, тўқимачилик техникаси ва технологияси янгиликларини қўллаиб, ўз корхонамизни техника прогресси йўлидан янада тезроқ олға томон ҳаракат қилдирамиз, партиямиз XXII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейин бўлиб ўтган Пленумлари қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширамиз.

Биз ўз корхонамизнинг битмас-туганмас резервларига ишонган ҳолда меҳнат вахтасида турамиз ва Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги шарафига зиммамизга қуйидаги социалистик мажбуриятларни оламиз:

тайёр газлама ишлаб чиқаришни 1963 йилдагига нисбатан 3,5 процент, ип ишлаб чиқаришни 14,6 процент кўпайтириш ва пландагидан ташқари 300 минг сўмлик маҳсулот, шу жумладан 500 минг метр ҳом сурп, 500 минг метр тайёр газлама ва 500 минг ғалтак ип бериш;

меҳнат унумдорлиги планини 1 процент ошириб бажариш; 10 тонна пахта, 20 тонна калава ип, 500 мегакалорий иссиқлик энергияси ва 500 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаш;

590 минг сўм иқтисодий фойда берадиган 800 та рационализаторлик таклифини жорий этиш;

камида 2700 кишини ишлаб чиқариш ва умумий таълим ўқишининг барча турларига тортиш;

химия саноатининг муваффақиятларидан фойдаланиб, кам киришадиган қилиб пардозланган газламалар ишлаб чиқаришни 5 миллион метрга ва ранги ўчмайдиган қилиб пардозланган газламалар ишлаб чиқаришни 1 миллион метрга етказиш;

калава ипларни пардозлашда крахмалнинг ўрнини босувчи 20 тонна полиакреламиддан фойдаланиш, комбинатнинг ёрдамчи ишлаб чиқариш участкаларида тўқимачилик машиналари учун 3 тонна капрон, полиэтилен ва полистиролдан деталлар тайёрлашни ўзлаштириш ва жорий этиш, хом ашёни иқтисод қилиш ҳисобига эгилувчан резинали қопламалар ишлаб чиқаришни 500 минг шартли единица кўпайтириш;

маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, унинг хилларини кўпайтириш ва газламаларнинг колористик безагини яхшилаш мақсадида пардозлаш ишлаб чиқариши бўйича 160 та янги нусха яратиб, ишлаб чиқаришга жорий қилиш, комбинатда янги ўзлаштирилган газламалардан камида 2,8 миллион метр тайёрлаш;

меҳнат шароитини яхшилаш ва оғир иш жараёнларини механизациялаш учун 1-йигирув фабрикасида асосий калава ипларни ташишни механизациялаштириш;

ускуналарнинг унумдорлигини ошириш мақсадида йигирув ишлаб чиқаришининг тайёрлов бўлимларида 250 та эски машиналарни янги, унумлироқ ишлайдиган машиналар билан алмаштириш ва 250 та машинани модернизациялаш.

Ушбу социалистик мажбуриятлар комбинат фабрикалари ишчиларининг йиғилишларида муҳокама қилиниб, қабул этилган ва касаба союз комитети ҳамда партия комитетининг йиғилишларида тасдиқланган.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ЛУГАНЛИКЛАР ТАЖРИБАСИ — БАРЧА ЧОРВАДОРЛАРГА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Украина ССР Луган области колхоз ва совхозларининг химик усул билан молларга едириш учун дағал ем-хашак тайёрлаш, озуқанинг тўйимлилигини ошириш ва чорвачиликдаги бошқа бир қатор рационал усулларини Ўзбекистон ССР да ҳам жорий қилиш тадбирлари ҳақида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети луганликларнинг республикада чорвачиликни бундан буён янада интенсивлаштиришда катта аҳамиятга эга бўлган илғор тажрибасини кенг ёйиш мақсадида партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига, республика колхоз ва совхозларининг раҳбарларига ҳарбир жойнинг шароитига қараб чорвачиликда прогрессив усулларни жорий қилиш ва шу асосда ем-хашаклардан рационал фойдаланиш, ем-хашакни химик йўл билан қайта ишланиши, чорвачиликни ихтисослаштириш ва концентрациялаш ҳамда фермаларда ишни механизациялаштириш, чорванинг маҳсулдорлигини бундан буён янада оширишни таъминлашга қаратилган амалий тадбирларни ишлабчиқишни тавсия этди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига республикадаги барча колхоз ва совхозларнинг чорвачилик фермалари ходимларига кимёвий йўл билан дағал ем-хашак тайёрлашни тўғри йўлга қўйишни ўргатиш учун уларнинг ўқувини ташкил этишни таклиф этилди. Саноат ва қишлоқ область партия комитетларига, министрликларга ва республиканинг раҳбар органларига саноат ва қурилиш корхоналарининг оталик қилишини ташкил этиш, колхоз ва совхозларда шу йилнинг биринчи кварталида ем-хашак тайёрлайдиган хоналар қуриш ва уларни жиҳозлашда ёрдам беришни топширди.

Республика газеталари редакцияларига ва Министрлар совети ҳузуридаги радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетига республика колхоз ва совхозларида луганликларнинг тажрибасини жорий қилишнинг боришини узлуксиз ёритиб бориш топширилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ва республика давлат нашриётига Луган области чорвадорларининг тажрибаси ҳақида брошюра нашр этиш ҳамда ем-ҳашакни кимёвий йўл билан қайта ишлаш, чорвачилик фермаларида сунъий урчитиш ва ишларни механизациялашни ташкил этишга бағишланган брошюралар, варақалар ва плакатлар чиқариш таклиф этилди.

ҒАЛЛАКОРЛАР БИЛИМ ОЛМОҚДАЛАР

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигида дон экинларини етиштириш масалаларига бағишлаб ўтказилган семинар уч кун давом этди. Семинарда область ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг бош агрономлари ва бош инженерлари, уруғчилик хўжаликларининг агрономлари, олимлар, «Узсельхозтехника» область бирлашмалари ва район бўлимларининг, шунингдек республика қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари иштироқ этдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министри Х. Эргашев семинарни кириш сўзи билан очди.

Етакчи мутахассислар ўқиган лекцияларда колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантириш соҳасида фан ва практика қўлга киритган ютуқлар умумлаштирилди, Ўзбекистонда йирик дон хўжалигини яратиш ва суғориладиган ерларда дон экинларидан икки марта ҳосил олиш юзасидан тавсиялар берилди. Деҳқончиликни химиялаштириш, шоли, нўхат, маккажўхори ва оқжўхоридан юқори ҳосил олиш, ғаллакорликни комплекс механизациялашнинг энг муҳим проблемаларига бағишлаб махсус машғулотлар ўтказилди.

Семинарда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

БОҒБОНЛАР ҒАЙРАТИ

ҒАЗАЛКЕНТ, (Телефон орқали олинди). Шу кунларда 12-боғдорчилик совхозининг боғдорлари ўртасида КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленумини меҳнат ғалабалари билан кутиб олиш ҳар тарафлама кучайиб кетган. Далада ишлаётган ишчиларнинг жуда кўпчилиги кундалик топшириқларни ошириб бажармоқдалар. Айниқса боғбонларнинг ютуғи каттадир. Улар қисқа вақт ичида 200 гектарга яқин боғдаги дарахтларнинг бачки шохларини қирқиб ташладилар. Бундан ташқари 300 гектар ердаги олма дарахтлари оқлаб қўйилди.

Ўнлаб ишчи механизаторлар экин ерларига маҳаллий ўғит ташиб чиқаришда фаол қатнашмоқдалар. Аравакашлар ва тракторчилар гўнг ташиб чиқариш юзасидан берилган нормаларини ошириб адо этмоқдалар. Совхозда ирригация шохобчаларини тозалаш ишлари ҳам жадал суръатлар билан олиб борилаяпти.

ДУГОНАЛАР АҲДИ

КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги февраль Пленумини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун курашаётган Янгийўл бошқармасидаги Ленин номли колхознинг сут-товар фермаси коллективи мўл ва арзон чорва маҳсулотлари етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

Фермада ишнинг кўзини биладиган тажрибали кишилар, моҳир сут соғувчилар меҳнат қилишмоқда. Мунамбар Ашурова, Манзура Шокирова, Ўғилжон Солибоевалар ўз ишининг чинакам жонкуярлари, моҳир сут соғувчилар ҳисобланади.

Дугоналар партия Марказий Комитетининг февраль Пленуми очиладиган кунгача 34—35 тоннадан сут соғиб олишга аҳд қилишган.

И. НОРМАТОВ.

ТАСС АХБОРОТИ

«ЭЛЕКТРОН-1» ВА «ЭЛЕКТРОН-2» ПАРВОЗДА

Илмий космик станциялар — «Электрон-1» ва «Электрон-2» Ер атрофида учишни давом эттирмоқда. Эллипс шаклидаги жуда чўзинчоқ орбита бўйлаб ҳаракат қилаётган «Электрон-2» космик станцияси шу йил 1 февраль Москва вақти билан соат 18 га қадар Ер атрофини икки марта айланиб чиқди, ташқи радиация минтақасининг зонаси орқали 4 марта ўтди, «Электрон-1» станцияси эса, худди шу вақтга қадар Ер атрофини 19 марта айланиб чиқди, ички радиация минтақаси орқали кўп марталаб ўтди.

Космик станцияларда ўрнатилган илмий аппаратлар ёрдами билан қуйидагилар тадқиқ қилинмоқда:

— Ернинг ташқи ва ички радиация минтақалари;

— Оз энергияли зарядланган заррачалар;

— электронларнинг ва мусбат ионларнинг концентрацияси;

— Ер ва радиация минтақаларининг магнит майдонлари;

— космик нурларнинг ядро компонентлари;

— Қуёшнинг қисқа тўлқинли нурлари;

— турли диапазонлардаги радио тўлқинларининг тарқалиши;

— галактикаларнинг радио нурлари;

— метеорит моддаларнинг тиғизлиги.

Космик фазонинг турли соҳаларида биринчи марта мана шундай ягона программа билан айни бир вақтда тадқиқотлар ўтказилмоқда. Бу тадқиқотлар осойишта Қуёш йилининг халқаро программасини (Қуёш активлиги энг кам бўлган даврда) бажариш учун катта аҳамиятга эга, шунингдек одамнинг космосда учишларини радиация хавф-хатаридан сақлаш учун зарур маълумотлар олишга имкон беради.

Телеметрик ўлчовларнинг маълумотларига қараганда, станциялардаги аппаратларнинг ҳаммаси нормал ишлаб турибди. Космик станциялардаги шароит белгиланган даражада сақланиб турибди. Станциялар юбораётган илмий информация Ердаги телеметрик пунктларда ҳам бевосита қабул қилиб олинмоқда, шунингдек эслаб қолувчи аппаратларга ҳам қабул қилиб олинмоқда. Шу туфайли станциялар Ердаги ўлчов пунктларидан радио воситасида кўриш доирасидан ташқарида бўлган даврда мазкур станциялар юборган илмий информация эслаб қолувчи аппаратларда тўпланиб боради.

Космик станцияларга берилаётган команда нормал равишда ўтиб бормоқда, ўлчов пунктлари 20, 005, 30, 0075 ва 90, 0225 мегагерц частоталардаги уч частотали «Маяк» передатчигининг ҳамда 19,943 ва 19,954 мегагерц частоталардаги «Сигнал» передатчигининг радиосигналларини мунтазам равишда қабул қилиб олмоқда.

БИНОКОРЛАР КЕНГАШИ

3 февралда Тошкентда бинокорларнинг, бинокорлик материаллари саноати, қурилиш индустрияси корхоналари ва лойиҳа ташкилотлари ходимларининг республика кенгаши бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** кенгашни очди.

Йиғилганлар содиқ ленинчи, халқ бахт-саодати учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ КПСС Марказий Комитети Президиумини гулдурос қарсаклар билан кенгашнинг фахрий президиумига сайлайдилар.

Кенгаш қатнашчилари қардош Белоруссия бинокорлари делегациясини самимият билан кутиб олдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Н. В. Мартинов** «1963 йилда капитал қурилиш планини бажариш якунлари ҳамда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари асосида республика қурилиш ташкилотларининг 1964 йилдаги вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Доклад юзасидан қизғин музокаралар бўлди.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** кенгашда нутқ сўзлади.

Кенгаш Ўзбекистондаги қурилиш, бинокорлик материаллари саноати, қурилиш индустрияси корхоналари ва лойиҳа ташкилотлари ходимларининг 1964 йилги социалистик мажбуриятини қабул қилди. Белоруссия ССР бинокорлари билан мусобақани давом эттиришга қарор қилинди.

Кенгаш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советига, Никита Сергеевич Хрушчевга баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосари **В. К. Акулинцев**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари **Р. Қурбонов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, Н. Ж. Худойбердиев**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат **Қ. Муртазоев**, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари **Х. Эргашев, И. В. Марцинюк**, КПСС Марказий Комитети Қурилиш бўлими бинокорлик материаллари саноати секторининг мудири **М. Д. Воробьевский**, Ўрта Осиё ирригация ва совхозлар қурилиши бош бошқармасининг бошлиғи **А. А. Саркисов**, СССР Госплани коллегиясининг аъзоси **К. В. Никулин**, СССР Госстройи раисининг ўринбосари **А. А. Лопатин** қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: кенгаш залидан.

АГИТАТОРЛАР ТАЖРИБАСИДАН

ҲАМ РАҲБАР, ҲАМ ТАРБИЯЧИ

Баъзан шундай ҳам бўлади: киши бирон бир ишга қўл ураётганида, билатуриб ножўя ҳаракатга йўл қўяётганида унинг қандай оқибатларга олиб келишини хаёлига келтириб кўрмайди. Ана шундай пайтда яхши сўз, дўстнинг берган маслаҳати жон озиғи бўлади.

Агитатор Нуриддин Хайриддиновнинг фикри-ёди доимо ҳамкасбларига, дўстларига яхшилик қилиш, уларнинг ютуғини, тажрибасини умумхалқ мулкига айлантиришга кўмаклашиш, баъзи йўлдан озиб қоладиган кишилар бўлса, уларнинг хато ва камчиликларини тушунтириб бериш билан банд бўлади.

Бугун ҳам ишдан кейин у навбатдаги суҳбатнинг қандай қилиб жонли тарзда ўтказилишини маслаҳатлашиб олмоқ учун завод партия ташкилоти ҳузуридаги агитация-пропаганда бўлими мудири Николай Григорьевич Суховнинг олдига кирди. Улар узоқ суҳбатлашиб ўтирдилар. Ниҳоят, Нуриддин ўз таклифини айтди.

— Кейинги пайтларда баъзи бир ишчилар ўртасида интизомсизлик рўй беряпти, — деди у.— Уларнинг баъзилари ишга кеч келиб, эрта кетиб қоладилар. Бу галги суҳбатимиз темасини вақтнинг қадрига етишга бағишласак. Тайёргарликни ҳам кўриб қўйдик.

— Жуда яхши ўйлабсан, — деди Николай Григорьевич, — вақтнинг қадрига етмаётганлар албатта суҳбатда қатнашишлари лозим. Шунга ҳаракат қилиш керак...

Иш вақти тугади. Цех ишчилари агитаторнинг жонли суҳбатидан баҳраманд бўлиш учун бирин-кетин йиғила бошладилар. Суҳбат темаси ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқ бўлганлиги учун ҳам жуда қизиқарли ўтди. Агитатор конкрет мисоллар билан бир минутда нималар қилиш мумкинлигини, лекин баъзида, минут бекор ўтса нима ҳам йўқотардик деб, қўл силтаб, катта хатога йўл қўйилишини тушунтириб берди.

Шу пайт агитаторнинг нигоҳи бир чеккада бошини кўтаролмай, қизаришиб ўтирган А. Абдусаломов билан Н. Аблякимовларга тушди. Нега деганингизда, қизим сенга айтаман, келиним сен эшит деганларидек, гап уларга бориб тегаётган эди-да. Агитатор Абдусаломовга мурожаат қилиб қолди.

— Қани айтчи, биродар, — деди уни ўрнидан турғизар экан, — масалан, пахтани қопқанорсиз ташийдиган прицепларни бўяйдиган цехимиз бор. Ана шу цехда беш минутда нима тайёрланишини биласанми?

Абдусаломов қизарганича индамай турарди.

— Билсанг ҳам айтишга тилинг бормаяпти, — деди агитатор, — мана айтиб қўяй, миянгга тугиб ол. Беш минутда цехда битта прицепни бўёқдан чиқариш мумкин. Энди бундай ҳисоблаб кўрайлик. Бир кунда 6—7 киши 5 минутдан кеч қолса, ҳаммаси бўлиб 30—35 минут вақт исроф бўлади, демак, ўша куни 6—7 та прицеп кам бўялади деган гап. Бунинг оқибатида белгиланган план бажарилмай қолиши, ёки вақт тиғиз келиб қолганда палапартишликка йўл қўйилиб, иш сифатсиз бажарилиши мумкин. Бу кимнинг зарари? Бу сенинг, менинг, қолаверса давлатнинг зарари.

А. Изомов чизган расм.

Шундай қилиб, суҳбат жонли ўтди. Йиғилганлар агитаторнинг мароқли ва қизиқарли суҳбатидан мамнун бўлиб қайтдилар.

«Ташавтомаш» заводи прицеплар йиғув цехининг смена бошлиғи Нуриддин Хайриддинов корхонанинг старший агитатори сифатида кўпчиликнинг ҳурматини қозонмоқда. У партия ва ҳукуматимизнинг халқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисидаги кўрсатмалари моҳиятини кенг ишчилар оммасига сингдириш, янгиликни тарғиб қилиш, коммунистик жамият кишисини тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшяпти.

Бирор янги тадбир ёки қарор эълон қилиндими, Нуриддин ўша куни заводнинг 15 агитатори билан йиғилиш ўтказади. Уларга топшириқ беради. Қандай темаларда суҳбатлар ўтказиш, савол-жавоб кечалари уюштириш лозимлигини маслаҳат қилади. Завод партия ташкилоти билан ҳамкорликда ана шу режаларни амалга оширишга киришади.

Агитатор Нуриддин Хайриддинов агитация-пропаганданинг ҳар хил усулларидан фойдаланишга ҳаракат қилади. Ана шу мақсадда у ўз билимини қунт билан ошириб боради. Цехда «Крокодил» деворий газетаси мунтазам чиқариб турилади. Бу ишга ҳам Нуриддиннинг ўзи бошчилик қилади. Газетада ишга кеч келаётган, коллективдан ажралиб қолаётган, бракка йўл қўяётган ишчилар танқид қилинади.

Мана, агитаторнинг ишларидан бир шингили. Слесарь Т. Варламов ишдан қайтаётиб, маст ҳолда уйига бориб, хотинини ҳақоратлаган...

Завод партия ташкилоти бу воқеадан хабардор бўлгач, Варламов билан суҳбатлашиб, унинг нотўғри йўлга кирганлигини тушунтириб беришни Нуриддиндан илтимос қилди. Нуриддин иш вақти тугагандан кейин Варламовни ўз ҳузурига чақириб олиб, у билан бафуржа гаплашди. Сўнг кўпчилик олдида уни қаттиқ уялтирди. Варламов коллективга раҳмат айтди.

— Мен ҳақиқатан ҳам одобсизлик қилган эканман, — деди у, — кўзимни очиб қўйдиларинг. Энди сира-сира оиламга бундай муносабатда бўлмайман.

Шундай деб сўз бергач, рафиқасидан ҳам кўпчилик олдида кечирим сўради.

Халққа, Ватанга мумкин қадар кўпроқ фойда келтириш ниятида тер тўкиб меҳнат қилаётган Нуриддин Хайриддиновнинг агитаторлик фаолияти тўғрисида ҳар қанча мақтов гапларни айтсак ҳам камлик қилади.

— Биз, — дейди у, — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари муносабати билан бир қанча ишларни амалга оширдик. Газдан тежаб-тергаб фойдаланишнинг аҳамияти тўғрисида жонли суҳбатлар ўтказилди. Баъзи бир ишлаб чиқариш процессларини қайта қараб чиқишга тўғри келди.

Илгари бизда прицепни бўяш очиқ ҳавода ўтказиларди. Бу ҳол турли бўёқларнинг сочилиб, исроф бўлишига, сифатининг пасайишига олиб келарди. Декабрь Пленумидан кейин бу камчиликка чек қўйилди.

Нуриддин тўғрисида гапирар эканмиз, унинг жанговар сафдошлари — Ҳабибулла Қосимов, Умар Турғунбоев, Евгений Иванович Шолохов каби агитаторларнинг ғайратини ҳам алоҳида қайд қилиш керак.

Нуриддин Хайриддинов заводнинг энг ҳурматли ходими, жонкуяр, ташаббускор, янгиликнинг ҳақиқий пропагандисти ҳисобланади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

БЕШИНЧИ БАҲОДИР ЙИЛНИНГ ЗАФАРЛИ ОДИМИ

Тошкент область ва Тошкент шаҳар Халқ хўжалигини 1963 йилда ривожлантириш давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисида Тошкент область ва Тошкент шаҳар статистика бошқармаларининг ахбороти

Тошкент область ва Тошкент шаҳар меҳнаткашлари партия XXII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун кураша бориб, етти йилликнинг бешинчи йилида экономикани ривожлантириш, халқимизнинг моддий ва маданий турмуш даражасини юксалтиришда янги муваффақиятларни қўлга киритдилар.

I. САНОАТ

1963 йил область бўйича саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани 103 процент, шу жумладан саноат зонаси корхоналарида 103 процент, қишлоқ хўжалик зонасида 102 процент ва Тошкент шаҳрида 103 процент адо этилди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 1962 йилдагига нисбатан 8 процент ўсди. Маҳсулотнинг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича йиллик план областнинг барча шаҳарлари ва Тошкент шаҳрининг ҳамма районларида бажарилди.

Йиллик планнинг бажарилиши ва ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг кўпайиши қуйидагича бўлди:

	1963 йил планининг бажарилиши (процент ҳисобида)	1963 йилда 1962 йилдагига нисбатан (процент ҳисобида)
Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши корхоналари	102	106
Маҳаллий Советларнинг корхоналари	107	113
Шу жумладан, саноат область ижроия комитетининг маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси	118	156
Қишлоқ область ижроия комитетининг маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси	116	89
Тошкент шаҳар ижроия комитетининг маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси	104	110
Республика министрликлари ва ведомстволари корхоналари	106	115
Иттифоқ министрликлари ва ведомстволари корхоналари	103	117

Саноат маҳсулотларининг асосий турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1963 йилда ишлаб чиқарилган:	1963 йилда 1962 йилдагига нисбатан (процент ҳисобида)
Кўмир — минг тонна	4563	98
Электр қуввати (район электростанциялари ва блок станцияларда хосил қилинган) — миллион киловатт-соат	5592	105
Трансформаторлар — минг киловатт	803	115
Экскаваторлар — дона	941	115
Пахта териш машиналари — дона	7101	117
Тракторлар — минг дона	10,0	112
Кўрак чувийдиган машиналар дона	2451	98
Трактор сеялкалари — дона	8078	128
Трактор культиваторлари — минг дона	13,4	92
Трактор прицеплари — минг дона	21,3	126
Компрессорлар — дона	1359	114
Химия асбоб-ускуналари — миллион сўмлик	12,8	126
Бронекабель — минг километр	11,3	144
Еритгич шнурлари — минг километр	77,7	115
Цемент — минг тонна	1330	135
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар—минг кубометр	765	128
Асбоцемент шифер — миллион шартли плита	30,4	101
Асбоцемент трубалар — шартли километр	1479	100
Деразa ойналари — минг квадрат метр	2435	98
Юмшоқ ёпилғи материаллари миллион квадрат метр	10,1	111
Қоғоз — минг тонна	11,2	112
Мебель—миллион сўмлик	13,9	119
Рўзғор холодильниклари — минг дона	15,5	132
Ип-газламалар — миллион квадрат метр	169,2	101
Чарм пойафзал—минг жуфт	9456	101
Ўсимлик мойи (колхоз ва аҳоли ишлаб чиқарганидан ташқари) — минг тонна	34,2	106
Ёғи олинмаган сут маҳсулотлари — минг тонна	51,9	115
Пайпоқлар — минг жуфт	1001	105
Ички трикотаж — минг жуфт	9149	121
Гўшт (колхозлар ва аҳоли хўжаликлари ишлаб чиқаргандан ташқари) — минг тонна	29,6	103
Колбаса маҳсулотлари — минг тонна	13,8	107
Консервалар — миллион шартли банка	67,5	123
Нон ва нон маҳсулотлари — минг тонна	201,6	108
Кондитер маҳсулотлари — минг тонна	19,3	107
Совун — минг тонна	13,3	127

1963 йилда пландагидан ташқари 80 минг тонна кўмир қазиб чиқарилди, 10 та трактор, 78 та трактор сеялкаси, 295 та трактор прицепи, 101 та пахта териш машинаси, 51 та кўрак чувийдиган машина, 19,6 минг кубометр йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар, 371 минг шартли плита асбоцемент шифер, 14 шартли километр асбоцемент труба, 590 минг квадрат метр юмшоқ ёпилғи материаллари, 460 тонна қоғоз ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш кўпайди. Пландагидан ташқари **547 рўзғор холодильниги, 4149 газ плитаси, 171 минг жуфт чарм пойафзал, 124 минг дона устки трикотаж, 339 минг дона ички трикотаж, 2,8 миллион квадрат метр ип-газлама, 2929 тонна гўшт, 14,9 минг тонна нон маҳсулотлари, 612 тонна кондитер маҳсулотлари, 368 тонна ўсимлик мойи, 5,8 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқарилди.**

Химиявий толаларни қўлланиш туфайли ички трикотаж ишлаб чиқариш 1962 йилдагига нисбатан 21 процент, пайпоқлар эса 5 процент кўпайди.

Ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш ҳамда илғор технологияни жорий қилиш бўйича бошланган ишлар давом эттирилди. Бу меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришга ёрдам берди.

Областда меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган план 102 процент, шу жумладан саноат зонасида 103, қишлоқ хўжалик зонасида 101 ва Тошкент шаҳрида 102 процент бажарилди. Меҳнат унумдорлиги бир йил ичида 3 процент ошди.

1963 йил учун белгиланган маҳсулот таннархини камайтириш топшириғи ортиғи билан адо этилди. Маҳсулот таннархини камайтириш эвазига пландагидан ташқари 7 миллион сўмга яқин тежам олинди.

Ўтган йилда область рационализаторлари 27 мингга **яқин таклиф киритдилар. Уларнинг ярмидан ортиқроғи ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 12 миллион сўмликдан ортиқ иқтисодий тежамга эга бўлинди.**

Шу билан бирга қатор саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархини камайтириш бўйича планларни бажармадилар.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Ўтган йили қишлоқ хўжалик экинлари экиладиган ер майдони 370 минг гектарни ташкил этди ва 1962 йилдагига нисбатан 3,9 процент кўп бўлди.

Асосий қишлоқ хўжалик экини — пахта экиладиган майдон 1962 йилдаги даражадан 4 процент кўп бўлиб, 147 минг гектарни ташкил этди.

Дон экиладиган майдон 131,4 минг гектарни ташкил этди. Бу 1962 йилдагидан 112,1 минг гектар кўпдир. Буғдой, шоли ва дуккакли дон экинлари анча кўп экилди.

Колхозлар ва совхозлар қишлоқ хўжалиги ишларини, айниқса ғўзани парвариш қилишни механизациялаш даражасини оширдилар. Барча майдонларнинг деярли ярмига чигит квадрат-уялаб экилди.

Ғўза қатор оралари 4,6 марта, жумладан 3,5 марта икки томонлама культивация қилинди. Пахтакорлар пахтанинг эрта пишиб етилишини таъминладилар. Бу йиғим-теримга эрта киришиш ҳамда пахтани топширишни жадаллаштириш имконини берди.

Ўтган йилнинг баҳоридаги ноқулай аб-ҳаво шароитларига қарамай, область колхоз ва совхозлари ҳамма қийинчиликларни муваффақиятли енгдилар ва ажойиб ютуқларга эришдилар. **Пахта ҳосилдорлиги 1963 йилда 1962 йилдагига қараганда 9,6 процент ортиқ бўлди. Область хўжаликлари пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар. Давлатга 320871 тонна пахта сотилди. Бу 1962 йилда тайёрланганидан 13,9 процент ортиқдир.**

82 минг тонна пахта машиналарда териб олинди. Бу, етиштирилган барча пахта умумий ҳосилининг 25,6 процентини ташкил этади.

Ўтган йили пахтани тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз ташиш кенг қўлланилди. **Пахтани қоп-қанорсиз ташиш планини барча ишлаб чиқариш бошқармалари адо этдилар. 313 минг тонна ёки барча етиштирилган пахта ҳосилининг 98 проценти шу усулда ташилди.**

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаси пахтакорлари катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар давлатга 66465 тонна пахта сотиб давлат планинигина эмас, балки социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар. Шунингдек Юқори Чирчиқ, Бўка ва Калинин ишлаб чиқариш бошқармалари колхоз ва совхозлари ҳам пахта тайёрлаш планини бажардилар. 72 колхоз ва совхоз пахта тайёрлаш планини адо этди.

Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг «Политотдел», Свердлов номли ва «Правда» колхозлари, Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг Охунбобоев номли колхози, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахтадан юқори ҳосил етиштирдилар.

Область ғаллакорлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. **Улар давлатга дон сотиш бўйича планни ва социалистик мажбуриятни анча орттириб бажардилар. Давлат томонидан дон харид қилиш 1962 йилдагига нисбатан 1,9 марта ўсди**

Область колхозлари луб экинлари етиштириш бўйича етти йилликнинг охирига мўлжалланган даражадан ўзиб кетдилар. Давлатга каноп пояси сотиш бўйича белгиланган план ва социалистик мажбурият ортиғи билан адо этилди.

Шунингдек сабзавот ва полиз экинлари, ҳўл мева харид қилиш планлари ҳам бажарилди.

1963 йилда картошка, узум ва қуруқ мева харид қилиш плани бажарилмади.

Давлат томонидан мол, сут, тухум ва жун харид қилиш 1962 йилга нисбатан анча ортди.

Ўтган йили пилла харид қилиш плани анча ортиғи билан адо этилди. Давлатга 12961 центнер ана шу қимматбаҳо хомашё сотилди. Бу, 1962 йилдагига қараганда 2290 центнер кўпдир.

Чорвачилик янада ривожланди. 1964 йилнинг 1 январигача моллар сони қуйидагича бўлди (минг бош ҳисобида):

	Барча категориядаги хўжаликларда	Шу жумладан колхоз ва совхозларда
Йирик шохли қорамоллар	237,9	110,2
Шу жумладан, сигирлар	111,0	36,0
Чўчқалар	72,3	51,1
Қўй ва эчкилар	536,4	377,0

Колхоз ва совхозлар **71,7 минг гектар**, яъни 1962 йилдагидан 29,7 минг гектар кўп ерга кузги дон экинлари экдилар. 1964 йил ҳосили учун 197,5 минг гектар, шу жумладан чигит экиш учун 122 минг гектар ер ҳайдаб қўйилди

Деҳқончилик ва чорвачиликнинг айрим маҳсулотлари (пахта, каноп, дон, сабзавот, полиз экинлари, пилла, гўшт, тухум) сотишни кўпайтириш ҳамда пахтани харид қилиш нархлари оширилганлиги натижасида колхозларнинг пул даромадлари дастлабки ҳисобларга қараганда 163 миллион сўмни ташкил этди ва бир йил ичида 13,6 процент ўсди.

III. АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ

1963 йилда автомобиль транспортида юк ташиш плани 106 процент, юк обороти —107, автобусларда пассажирлар ташиш — 96, пассажир обороти — 100, енгил таксамоторларнинг фойдали ҳаракати — 99,6, юк таксамоторларининг фойдали ҳаракати — 128 процент адо этилди.

1962 йилга нисбатан юк ташиш 13 процент, юк обороти 23 процент, пассажирлар ташиш 10 процент, пассажир обороти 12 процент ўсди.

Енгил таксамотор парки ишларининг ҳажми кенгайди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

1963 йилда область ва Тошкент шаҳрининг халқ хўжалиги барча тармоқларида капитал қурилиш ҳажми кўпайди. **Чирчиқ электрохимия комбинати, Олтинтопган комбинати, «Чирчиксельмаш», Чирчиқ ойна заводларида, Оҳангарон асбоцемент конструкциялари заводида, Оҳангарон шаҳридаги ғишт заводида қўшимча ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Оҳангарон ГРЭСи қурилиши тугалланди, Тошкент ГРЭСининг биринчи агрегати ишга тушди.**

Химия саноатида минерал ўғит, олтингугурт кислотаси, лак ва бўёқлар ишлаб чиқариш бўйича қувватлар кенгайтирилди.

Область бўйича капитал маблағлар сарфлаш йиллик плани 93 процент, шу жумладан саноат зонасида —93, қишлоқ хўжалик зонасида — 91 ва Тошкент шаҳрида — 92 процент бажарилди. Қурилиш-монтаж ишлари плани умуман область бўйича 95 процент адо этилди.

Капитал маблағлар сарфлаш умумий ҳажми 1963 йилда план бўйича 1962 йилдагига қараганда 14 процент, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 13 процент ўсди.

Уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилди. Уй-жой қурилишига капитал маблағ сарфлаш йиллик плани 101 процент, шу жумладан саноат зонасида 102, қишлоқ хўжалик зонасида 91 ва Тошкент шаҳрида 100,3 процент бажарилди.

1963 йилда 382687 квадрат метр ҳажмда уй-жой, шу жумладан саноат зонасида 356201, қишлоқ хўжалик зонасида 26486 ва Тошкент шаҳрида 244077 квадрат метр уй-жой майдони фойдаланишга топширилди.

Давлат капитал маблағлари ва бошқа манбалар ҳисобига умумий таълим мактаблари, касалхоналар, поликлиникалар ва мактабгача ёшдаги болалар муассасалари қурилиши амалга оширилди.

Давлат пудратчи ташкилотлари қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини 1962 йилдагига нисбатан кўпайтирдилар.

1963 йилда капитал қурилишда техника прогрессини жорий қилиш бўйича тадбирлар амалга оширилди. Йиғма темир-бетондан фойдаланиш ҳажми кенгайди, конструкциялар ва деталларни завод шароитида тайёрлаб, ишлатиш кўпайди.

Шуни қайд қилиб ўтиш керакки, 1963 йилда капитал маблағ ўзлаштириш ва асосий фондларни фойдаланишга топшириш бўйича белгиланган план бажарилмади. Маблағларни турли қурилиш объектларига сочиб юбориш ҳоллари давом этди. Қурилиш машиналари ва механизмларидан тўла фойдаланилмади.

Бир қатор қурилиш ташкилотлари меҳнат унумдорлигини ошириш, қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш топшириқларини ҳамда жамғармалар олиш планини бажармадилар.

V. ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИНГ ЎСИШИ

1963 йилда меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини юксалтиришда янги муваффақиятларга эришилди.

Турли буюмларни истеъмол қилиш ўсди. Давлат ва кооператив савдосининг умумий ҳажми 918,7 миллион сўмни ташкил этди Товар обороти йиллик плани 99,4 процент, шу жумладан Тошкент шаҳрида 99, областда 100,6 процент адо этилди.

Умумий овқатланиш корхоналари товар обороти планини 102,1 процент, шу жумладан Тошкент шаҳрида 102,3, областда 101,8 процент қилиб бажардилар.

Савдо министрлиги системаси товар обороти йиллик планини 99,4 процент ва матлубот кооперацияси системаси 98,1 процент адо этди.

1963 йилда чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналари тармоқлари кенгайди. Халқ истеъмол қиладиган саноат моллари ва озиқ-овқатлар билан савдо қилишга ихтисослашган магазинлар тармоғи кўпайди. Савдонинг янги формалари жорий этилди.

Шу билан бир қаторда аҳолининг айрим товарларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмади. Баъзи саноат корхоналари паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқардилар. Савдо қилувчи ташкилотлар аҳоли эҳтиёжларини ўрганишга етарли эътибор бермадилар Натижада савдо тармоқларида ўтмас моллар анчагина йиғилиб қолди.

Маданият, соғлиқни сақлаш ва маорифни ривожлантириш соҳасида янги ютуқларга эришилди, умумий таълим мактаблари ва уларда ўқийдиган ўқувчилар сони кўпайди.

1963—1964 ўқув йилида барча умумий таълим мактабларида 505,6 минг, шу жумладан куни узайтирилган мактабларда 28 мингдан ортиқ, мактаб-интернатларда эса 11,3 минг ўқувчи билим олмоқда.

Янги ўқув йилида олий ва ўрта махсус ўқув юртларида 119,1 минг киши таълим олаётир.

1963 йилда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини 14 мингдан зиёд мутахассис туғаллади. Булардан ташқари 1963 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқаришда ва доимий курсларда 16411 киши тайёрланди, 31421 киши ўз малакасини оширди.

Илмий ходимлар сони 1963 йилнинг охирига келиб 6183 кишини ташкил этди. Шулардан 231 киши фан доктори ва 2400 киши фан кандидатидир.

Театрлар, кинотеатрлар, клуб ва кутубхоналарнинг иши яхшиланди.

Область аҳолисига медицина ёрдами кўрсатиш яхшиланаборди. Медицина муассасалари тармоғи кенгайди. Касалхоналардаги ўринларнинг сони ортди. 12 мингдан ортиқ бола пионер лагерларида дам олди.

Область аҳолиси бир йил ичида тахминан 3,8 процент кўпайди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ЭЛЛИК ХИЛ КАСБ

Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгашининг доимий ишлаб турадиган олий техника курсида бу йил эллик касбдаги 5400 мутахассис ўз малакасини оширади. Боғ ва токзорларни қишлоқ хўжалик ўсимликлари зараркунандаларидан ва касалликларидан ҳимоя қилувчи агроном-энтомологлар курсни тамомлаганликлари тўғрисида бу йил биринчи бўлиб гувоҳнома олдилар. Ўрта Осиёнинг турли жойларидан келган боғбонлар ўсимликларни химиявий усулда муҳофаза қилиш соҳасида фан ва техниканинг энг янги ютуқлари билан танишдилар.

Ўтган йил охирида ташкил қилинган олий техника курсини ҳозирнинг ўзида ҳар хил профилдаги 350 мутахассис тамомлаб чиқди. 1964 йилда химия саноати мутахассислари, ҳисоб техникаси инженерлари, патентшунос ва информатор инженерлар биринчи марта шу курсда ўз малакаларини ошириш имкониятига эга бўладилар.

Техника информацияси бюроси курсга катта ёрдам кўрсатмоқда. Бюро курс тингловчиларини фан ва техника янгиликлари билан таништирмоқда. Назарий билимлар бериш билан бир қаторда амалий машғулотлар ҳам ўтказилади. Масалан, пайвандчилар юқори малакали мутахассислари бўлган «Узбекхиммаш» ва «Таштекстильмаш» заводларида қайта тайёрланади. Курс тингловчиларининг ўзлари ўртасида ҳам, одатда, тажриба алмашилади. (ЎзТАГ).

КЛУБЛАР ВА КУТУБХОНАЛАР КЎРИГИ

Касаба союзлари клублари, кутубхоналарига, шунингдек маданият уйлари ва саройларининг болалар секторларига республика кўриги бошланди. Кўрикни ўтказишдан асосий мақсад — меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида тарбиявий ва маданий-оммавий ишларнинг ғоявий савиясини оширишдан иборатдир.

Кўрик олти ой давом этади. Унинг қатнашчилари касаба союзларига қарашли энг яхши маданий-оқартув муассасаларининг фан ютуқларини, техника тараққиётини, айниқса халқ хўжалигини химиялаштиришни пропаганда қилиш соҳасидаги иш тажрибасини умумлаштирадилар ва ёядилар. Янги халқ университетлари ва лекторийлар ташкил қилиш кўзда тутилади. Кўрик ишчи ва хизматчиларнинг дам олишини уюштиришда клублар ва кутубхоналарнинг ролини кучайтиришга ёрдам беради. Тематик ва адабий кечалар, кинофестиваллар, ишлаб чиқариш ходимларининг фан ва маданият арбоблари билан мароқли учрашувларини ўтказиш мўлжалланади.

Болаларни коммунистик руҳда тарбиялашда оилага ва мактабга бутун чоралар билан ёрдам бериш — кўрикнинг асосий вазифаларидан биридир. Янги мактаб лекторийлари, ўйинчоқхоналар, қизиқтирадиган соҳадаги бирлашмалар ташкил қилинади. Жонажон ўлка бўйлаб экскурсияларни, болалар ҳаваскорлик тўгаракларининг ишлари виставкаларини тез-тез ўтказиб туришга қарор қилинди.

Кўрикда ғолиб чиққан клублар, кутубхоналар ва болалар секторлари учун 13 мукофот таъсис этилди. Энг яхши активларга мамлакат бўйлаб саёҳат қилиш учун туристик путевкалар, мукофот тариқасида махсус тўпланган кутубхоначалар берилади. (ЎзТАГ).

КАТТА ХИМИЯ ЗАРБДОРЛАРИ

Чирчиқ электрохимия комбинати қурувчилари минерал ўғитлар ишлаб чиқарувчи янги қувватларни тезроқ фойдаланишга топшириш тўғрисидаги партия чақириғига жавобан карбамид цехида қурилиш-монтаж ишлари суръатини тобора жадаллаштирмоқдалар. Суратда (чапда): илғор электр пайвандчи Николай Полевков. У смена топшириқларини 135—140 процентдан адо этмоқда.

Анор Иброҳимов — керамзитни куйдирадиган печь машинисти, коммунистик меҳнат зарбдори. У Чирчиқдаги бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатининг керамзит цехида ишлайди. Бу цех коллективи шу кунларда май ойи ҳисобига ишламоқда. Суратда (ўнгда): Анор Иброҳимов печнинг ишини кузатиб турипти.

В. Кожевников ва Г. Ястребов фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚИЗИҚАРЛИ СЕМИНАР

Урта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинарини ўтказди.

Семинар қатнашчилари партия мажлисларига тайёрланиш ва қарорларни расмийлаштириш масалаларини атрофлича муҳокама қилдилар.

Шунингдек, семинарда «Полярная звезда» колхози партия ташкилотида коммунистлардан аъзолик бадалларини тўплашдаги тажрибаси ўртоқлашилди. Партия комитети сиёсий ташкилотчиларининг партия ташкилотларига яқиндан берадиган ёрдамига оид тема юзасидан ҳам фикр олишилди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

ПЛЕНУМ МАТЕРИАЛЛАРИ ЎРГАНИЛМОҚДА

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Октябрь» колхозининг партия ташкилоти колхоз аъзоларининг сиёсий билимини оширишга эътиборни кучайтирмоқда. Ёз бўйи колхоз далаларида фидокорона меҳнат қилган бригада, звено бошлиқлари, чорвадорлар, илғор колхозчилардан 70 киши сиёсий тўгаракларга жалб қилинган. Тингловчилар учун турли темаларда лекциялар ўқилади, суҳбатлар ўтказилади.

Машғулотларни олиб боришда 41-мактаб директори Қ. Қосимов, 35-мактаб илмий бўлим мудири Ш. Шоҳалимов, колхоз раиси С. Қорабоев, агроном А. Ханзадян ва бошқа мутахассислар жонбозлик кўрсатишяпти.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми материалларини ўрганиш давом этмоқда. Яқинда ўтказилган машғулотлардан бирида Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва етиштириш министрининг ўринбосари ўртоқ О. Ҳакимов «КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва қишлоқ хўжалик ходимларининг вазифалари» деган темада қизиқарли лекция ўқиди.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТОВАРЛАРИМИЗ ЖАҲОНГА МАНЗУР

«ЭКСПОРТ» КАРТАСИ ЁНИДА

Москвадаги СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг Марказий павильонига «Совет Иттифоқининг ташқи иқтисодий алоқалари» деган каттакон бир карта осиб қўйилган. Советлар мамлакатидан товарлар олиб турувчи жаҳондаги 80 га яқин давлатнинг миллий байроқлари бу картани безаб туради. Давлатимиз территориясидан бошланган кўпдан-кўп маршрутлар елпуғичдек қанот ёзган. Ўзбекистон ҳам ана шу маршрутларнинг 60 таси орқали ўз товарларини жўнатмоқда.

— Экспорт қилинаётган товарларнинг ҳажми жиҳатидан,— деди Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши ташқи алоқалар бўлимининг бошлиғи И. Салимов,— Ўзбекистон Совет Иттифоқида олдинги ўринлардан бирига чиқиб олди. Республикамиздаги бир юз элликка яқин корхона ва ташкилот етти йилликнинг олтинчи йилида чет мамлакатларнинг заказларини бажаради. Улар чет эллардаги харидорларга 125 хилдан ортиқ турли товарлар етказиб беради.

Бу йил республикадан чет элларга чиқариладиган дастлабки юклар темир йўл, сув ва денгиз йўллари орқали ҳозирнинг ўзидаёқ шимолга, жанубга, шарқ ва ғарбга юборилди. Қирқ йил илгари эса...

ЦЕМЕНТ, ТОЛА, МАШИНАЛАР...

Қирқ йил илгари Ўзбекистон деярли ҳамма турдаги саноат буюмларини чет эллардан ва Россиянинг марказий областларидан олиб келар эди. Ҳатто, кетмон ҳам... Швециядан олиб келинар эди. Ўзбекистон четдан келтирилган товарларга муқобил равишда фақат қишлоқ хўжалик хомашёси етказиб берар эди, холос.

Республика саноат маҳсулотларини биринчи марта 1923 йилда экспорт қила бошлади. Республика картасида очилган бу савдо йўли уни Афғонистон билан боғлади. Хилково цемент заводи жанубдаги қўшнимизнинг янги қурилишларига ўз маҳсулотининг бир туркумини заказчи учун имтиёзли нархлар билан жўнатди.

Афғонистон билан йигирманчи йилларда бошланган иқтисодий ҳамкорлик ҳанузгача муваффақиятли ривожланиб келмоқда. Сўнгги йилларда Совет Иттифоқининг техника ёрдами билан Афғонистонда ўн еттита йирик объект: Кобилда авторемонт заводи ва нон комбинати, Пулихумрида элеватор, Қундузда пахта заводи ва шу каби бошқа корхоналар қуриб, ишга туширилди. Ўзбекистон ана шу корхоналарни барпо қилишга катта ҳисса қўшди.

Республикамизнинг актив ёрдами билан Афғонистондаги Жалолобод каналини қуриш давом эттирилмоқда. Қарийб 26 минг гектар тақир ерни суғориш имконини берадиган ана шу янги канал қурилишига Ўзбекистон машиналар, ускуналар, бинокорлик материаллари жўнатмоқда.

1932 йилда республиканинг экспорт картасида яна бир маршрут чизиғи пайдо бўлди. Ўзбекистон пахта заводлари Германия тўқимачилик саноати корхоналарига биринчи марта талайгина миқдорда «оқ олтин» жўнатди. Ҳозирги вақтда республика Эрон, Туркия, Ироқ ва Покистон ҳаммаси бирга қўшилганда ҳар йили уларга нисбатан анча кўпроқ тола экспорт қилмоқда. Ўзбекистон заводларидан чиққан момиқ ва пахта толасини Англия ва Чехословакия, АҚШ ва Бельгия, Польша ва Франция, Руминия ва Германия Демократик Республикаси, Швеция ва Япония, Венгрия ва Германия Федератив Республикаси, хуллас, жаҳондаги йигирмадан ортиқ мамлакат сотиб олмоқда.

Куба революциясининг йўлбошчиси Фидель Кастро Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган кунларда Ўзбекистон пахта заводларининг коллективлари тола етказиб бериш соҳасида январь ойига мўлжалланган планни муддатидан олдин адо этдилар. Озодлик оролига минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» жўнатилди. Шунинг ўзидан ўн миллион метр газлама тўқиш мумкин.

Революциягача Куба тўқимачилик саноати фақат Америкадан келтирилган хомашё билан ишлар эди. Эндиликда ана шу хомашёнинг ярми Кубанинг ўзида етиштирилмоқда. Толанинг қолган қисмини кубалик дўстларга Ўзбекистон ва мамлакатимиздаги бошқа республикалар етказиб бермоқда.

Республика машинасозларининг маҳсулоти экспорт товарлар оқимига 1933 йилда қўшилди. Ўша пайтда Эроннинг закази билан пахта заводи учун ускуналар тайёрлаб берилган эди. Ҳозир эса, Ўзбекистон корхоналарининг маркаси билан чиқарилган пахта тозалаш техникаси ўз иш унуми жиҳатидан Ғарбдаги машҳур фирмаларнинг ускуналаридан устун туради ва Афғонистон, Болгария, Албания ҳамда Корея Халқ Демократик Республикасидаги пахта заводларига ўрнатилган.

Мустамлакачилик зулмидан яқинда озод бўлган Африка қитъасидаги мамлакатлар ҳам совет ускуналаридан фойдаланишни афзал кўрмоқдалар. Ўзбекистон мутахассисларининг лойиҳалари асосида Сомали, Гана ва Малида пахта тозалаш заводлари барпо этилади.

Ўзбекистон саноат товарларининг доимий харидорларидан бири — Афғонистондаги «Спинзор» компанияси 1964 йилда ўз заказини анча кўпайтирди. Яқинда бу компания Афғонистондаги заводлар учун пахта тозалаш ускуналари етказиб бериш тўғрисида совет ташқи савдо ташкилотлари билан янги шартнома тузди. Фирманинг заказини Тошкентдаги «Узбекхлопкомаш» заводи бажаради.

Пахта етиштириш ва қайта ишлашда ишлатиладиган қишлоқ хўжалик техникаси чет элларда яхши ном чиқарди. Андижон машинасозлари яратган ирригация ускуналари республикамиздан анча узоқ жойларгача шуҳрат таратди. Республикадаги бу корхонанинг маҳсулоти Африка, Осиё, Европа ва Жанубий Американинг неча ўнлаб мамлакатларига юборилмоқда.

ҲАММА МАМНУН

Ўзбекистон заводларининг маркаси қўйилган техника кўпгина чет мамлакатлардаги энг йирик корхоналарда ишламоқда. Тошкентдаги «Подъёмник» заводининг осма кранлари Бхилаидаги металлургия комбинати ва Ранчи шаҳридаги (Ҳиндистон) оғир машинасозлик заводи цехларида иш бермоқда. Бу кранларни Кубадаги Пинарос руда конида ва Антильяно дель Асеро номли механика заводида учратиш мумкин. Ўзбекистон пойтахтида ясаб чиқарилган ўн тонналн пахлавонлар Болгариядаги энг йирик мис эритиш комбинатига ҳамда Югославиянинг яқинда зилзиладан зарар кўрган Скопле шаҳридаги уйсозлик заводига йўлланма олди.

Чирчиқда тайёрланган янги техника қардош социалистик мамлакатлардаги улкан химия қурилишларига жўнатилмоқда. «Узбекхиммаш» маркаси қўйилган ускуналар Руминия Халқ Республикасидаги химия ва целлюлоза комбинатларига, синтетик тола ва каучук заводларига ўрнатилди.

Ерга оғирлик ташлаш даражаси жаҳонда энг паст бўлган Тошкент экскаваторлари Озодлик оролининг бепоён қўриқ ерларида зах кочирмоқда, компрессор станциялари эса Бирлашган Араб Республикасидаги энг йирик ирригация системаси—Асвондаги баланд тўғон қурилишида қатнашмоқда. Юрий Гагарин номли «Таштекстильмаш» заводининг машиналари Чехословакия, Туркия, Ироқ, Польша, Индонезия, Руминия, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатлардаги ўнлаб янги тўқимачилик корхоналарида ишламоқда.

«КИНАП» НУРИ

Ҳиндистондаги етакчи фирмалардан бири «Синесилз корпорейшн» Самарқанддаги «Кинап» заводининг доимий мижози бўлиб қолди. Фирманинг илтимосига биноан, яқинда корхона Деҳлига учта замонавий кинотеатр учун аппаратларнинг тўла комплектини жўнатди.

«Кинап» заводи кўпгина чет давлатларнинг мураккаб техника буюртмаларини адо этмоқда. Завод Болгариядаги миллий кино марказини, Чехословакия пойтахтидаги биринчи доирали кинопанорама театрини жиҳозлашда қатнашди. 1964 йилда Япония, Яман, Гвинея, Камбоджа ва бошқа мамлакатларнинг фирмалари самарқандликларга кинотеатрлар учун аппаратлар заказ қилишди.

Ваҳоланки, революциягача Самарқандда биронта ҳам кинотеатр йўқ эди...

АФЗАЛЛИГИГА ТАН БЕРИЛДИ

Етти йиллик бошлангандан буён республикада саноат маҳсулотининг асосий турларини экспорт қилиш бир неча баравар кўпайди. Ўзбекистон товарлари чет эллардаги кўпгина фирмаларга манзур бўлди.

«Сизларга шуни мамнуният билан хабар қиламизки,— деб ёзади андижонлик машинасозларга Истамбулдаги «Фаиз Буян» фирмаси,— «Т-62» маркали дизеллар немис ва инглиз дизелларига нисбатан ҳар жиҳатдан яхши. Туркия бозори уларнинг афзаллигини тан олди».

«Электрик Пауэр энд Констракшн» фирмасидан (Бирлашган Араб Республикаси) ҳам Ўзбекистонга ана шундай хат келди.

Польшада чиқадиган «Дружба» журнали «Таштекстильмаш» маркаси қўйилган техника ҳақида яқинда қуйидагиларни ёзди:

«Совет машиналарининг ёнида бошқа, худди шундай янги, Швейцариядаги «Риттер» фирмаси ясаган машиналар турибди. Директордан тортиб оддий ип йигирувчигача — бутун корхона коллективи совет машиналарининг афзаллигини муттасил таъкидлайди: бу машиналарнинг иш унуми ҳам юқори, ўзи йиғинчоқ, уни ишлатиш ҳам қулай».

Тошкент тўқимачилик машинасозлари номига Чехословакия, Ҳиндистон, Корея Халқ Демократик Республикаси ва бошқа давлатлардан бир талай ташаккурномалар келди.

Кўпгина савдо фирмаларининг намояндалари Ўзбекистонда бўлишган вақтда совет кишиларига ўз миннатдорчиликларини шахсан изҳор қилишга интиладилар.

— Биз Ўзбекистон усталарининг ип газламаларидан ғоят мамнунмиз,— деди Тошкент тўқимачилик комбинатининг ходимларига Сингапурдаги энг йирик савдо компаниясининг бошлиғи жаноб Ранжит.— Бу газламалар пишиқ, гуллари чиройли бўлиб, харидорларимиз ўртасида уларга талаб катта.

«ОЛТИН КИЙИК» МАДАГАСКАРГА ЙЎЛ ОЛМОҚДА

Яқинда Ўзбекистоннинг «экспорт» картасида яна бир маршрут пайдо бўлди. Бу маршрут Тошкентдан бошланиб, Мальгаш Республикасининг пойтахти Тананариве шаҳрига боради. Тошкент тўқимачилик комбинати Африка давлатидаги савдо фирмасининг заказига биноан, Мадагаскар оролига юз минг метрдан кўпроқ газлама жўнатди.

— Тошкент тўқимачилари,— деди комбинат охарлаш корхонасининг бошлиғи В. Емелин,— ҳар йили 300 хил гул нусхасини, етти хил ип газламани экспорт қилишмоқда. Корхона рассомлари газламаларга солинадиган гул ва безакларни чет эллардаги харидорларга таклиф қилибгина қолмай, айни маҳалда чет эллардаги мижозларнинг ҳар қандай заказларини бажонудил бажаришмоқда. Малайя федерацияси, Индонезия, Таиланд ва бошқа давлатлардан юборилган миллий безак намуналари асосида миллион-миллион метр чиройли газламалар тўқиб чиқарилди.

Совет газламасининг жаҳондаги ўнлаб мамлакатларга маълум бўлган традицион маркаси — «Олтин кийик» тошкентлик усталар тўқиб чиқараётган пишиқ ва жозибадор газламаларни безаб турибди. Етти йиллик бошлангандан буён комбинат маҳсулотини экспорт қилиш икки баравардан зиёд, чет эллик харидорлар эса тўрт баравар кўпайди.

ЯНГИ АДРЕСЛАРГА...

1964 йилда Ўзбекистондаги кўпгина корхоналар Африка, Осиё, Европа, Жанубий Америкадаги бир қанча янги мамлакатларни ўзининг доимий харидорлари рўйхатига ёзиб қўяди. Тошкент трактор йиғув заводи ўз маҳсулотини Озодлик ороли пахтакорларига биринчи марта жўнатади. Самарқанддаги «Кинап» заводи Мали Республикасига киноаппаратлар юборади. Вьетнам Демократик Республикасининг тўқимачилик корхоналари бу йил Ўзбекистондан тола олади, узоқ Бразилияда эса Тошкент заводининг чироқлари нур сочади.

1964 йилда Бамако, Лейпциг, Теҳрон, Загреб, Будапешт, Познань, Дамашқ, Измир, Брно, Пловдив, Генуяда ўтказиладиган халқаро виставка ва ярмаркалар республиканинг «экспорт» картасида янги маршрутлар очишга ёрдам беради, чет мамлакатларнинг савдо вакилларини Ўзбекистон экономикасининг тараққиёти ва муваффақиятлари билан таништиради.

...Қирқ йил муқаддам Швециядан кетмон келтириб юрган республика эндиликда Шарқда маданият ва техника тараққиётининг машъали бўлиб қолди. Ўзбекистон саноат товарлари жаҳон бозорида Ғарб мамлакатларидаги энг йирик фирмалар билан муваффақиятли рақобат қилиб, республикамизга юксак даражада ривожланган индустриал давлат шуҳратини келтирди.

Х. БОГДАНОВ,
Тошкент Давлат университетининг старший ўқитувчиси.

В. ШЕВЦОВ, В. ПОПОНДОПУЛО,
Ўзбекистон Телеграф агентлигининг мухбирлари.

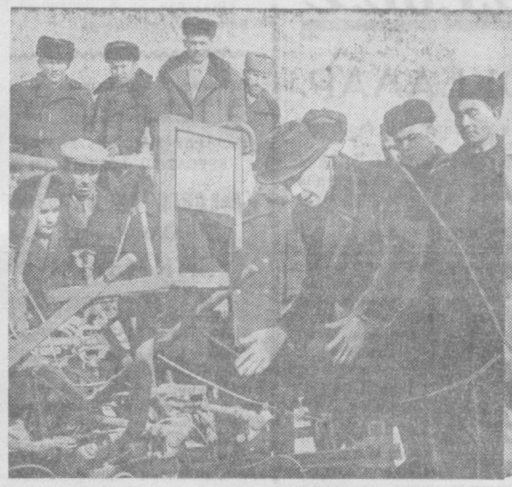

Ўрта Осиё машина синаш станцияси қошидаги республика илғор тажриба мактабида машғулотлар бошланиб кетди. Бу ерда Ўзбекистоннинг ҳамма областларидан, шунингдек Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Жанубий Қозоғистондан келган 220 механизатор ўқияпти. Мактабга республикада хизмат кўрсатган механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Тюпко раҳбарлик қилмоқда. Чапдаги суратда ўртоқ В. А. Тюпко машғулот ўтказаётган пайт тасвирланган. Калинин бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг механизаторлари техника ремонтини тугалладилар. Ўнгдаги суратда: пешқадам ремонтчи ўртоқ Раҳим Эргашев иш устида.

Қ. Розиқов фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ СОВХОЗ

БЕКОБОД. (Телефон орқали олинди). 3-«Далварзин» совхозининг территорияси жуда кенг. Ҳали бу ерда фойдаланилмай ётган юзлаб гектар экин майдонлари бор. Агар бу ерлар ишга солинса жуда кўп қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш мумкин. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари буни ҳисобга олиб шу совхоз территориясида янгитдан шоликорлик совхози ташкил қилди. Совхозга «Октябрь 46 йиллиги» номи берилди. Яқин йиллар ичида янги совхознинг экин майдони бир неча минг гектарга кўпаяди. Шу йилнинг ўзида совхоз дирекцияси 850 гектар ерга шоли экишни планлаштирди. Шоликорлар ҳар бир гектар ерни сифатли парвариш қилиб, камида 22 центнердан ҳосил кўтариш учун курашмоқдалар.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари совхоз ишчиларига моддий ва техникадан яқиндан ёрдам бермоқда. Ҳозирнинг ўзида совхоз анчагина трактор олди. Ундан ташқари кўп миқдорда маданий ўғит ҳам берилди. Ишчилар тўқай ерларни текислаш ва сифатли ҳайдашни жадал суръатлар билан олиб боришяпти. Шоликор ерларни етарли миқдорда сув билан таъминлаш учун ҳам барча чоралар кўрилмоқда. Яқин вақт ичида бу ерда ўнлаб насос қурилиб ишга туширилади.

ЎҒИТ МЎЛ

Янгийўл бошқармасидаги «Коммунизм» колхози пахтакорлари шу кунги ғанимат дамлардан унумли фойдаланиб, дала ишларини намунали ташкил қилмоқдалар. Кузак кези чуқур шудгорлаб қўйилган дала бошларига маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, айниқса, уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Чиқарилаётган гўнгнинг кўп қисми компостланаяпти. Ҳосилдорликни оширишда компостнинг муҳим омиллардан бири эканини ўз тажрибаларида синаб кўрган колхоз пахтакорлари бу йилги ҳосил учун 2400 тонна компост жамғариб қўйишни планлаштирган эдилар. Бу марра аллақачонлар ортда қолди. Шу кунга қадар тайёрланган компост 3324 тоннадан ошиб кетди.

Колхоз аъзолари яқинлашиб келаётган февраль Пленуми шарафига ўзаро мусобақалашиб, кўкламга тайёргарликни кундан-кун авж олдираётирлар.

А. МАДРАҲИМОВ.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

ҲОСИЛ ЯНАДА КЎПАЯДИ

Партиямиз кўрсатмаларини оғишмай амалга ошираётган хўжаликлар ўз экономикасини тобора мустаҳкамламоқда. Айниқса буни ўтган йилги якунлардан яққол кўриш мумкин. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли колхоз аъзолари партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрликларига амалий иш билан жавоб бериб, янгидан-янги марраларни эгалламоқдалар.

Яқинда бўлган колхознинг йиллик ҳисобот мажлисида деҳқонларнинг қўлга киритган ютуқлари ҳақида батафсил гапирилди. Колхозчилар йил бўйи ҳалол меҳнат қилиб, шаҳар аҳолиси учун мўл сабзавот маҳсулотлари етиштиришдек улуғвор ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Ҳар бир картадаги экин меҳр билан парвариш қилинди. Натижада сабзавот маҳсулотлари топшириш соҳасида жуда катта ютуқлар қўлга киритилди. Колхоз сабзавотчилари июль ойидаёқ планларини ошириб бажардилар. 2582 тонна ўрнига 4129 тонна сабзавот маҳсулотлари етиштирилиб, йиллик план 163 процент қилиб бажарилди. Бу рақам ҳар бир колхозчининг қувончига қувонч қўшди. Улар ўзларининг йил бўйи қилган меҳнатларининг самарасидан мамнун бўлишди. Кўриниб турибдики, колхозчилар аввалги йилга нисбатан анча яхши меҳнат қилишган. Полиз экинлари ҳам ёмон бўлмади. Мева, пилла топшириш юзасидан берилган топшириқлар ҳам ортиғи билан бажарилди.

1961 йилда ҳар бир бош соғин сигирдан 1687 литрдан сут соғиб олинган бўлса, ўтган йили эса 1956 литрданга тўғри келди. Колхоз чорвадорлари ҳам ёмон ишлашмадилар. Улар кўпроқ гўшт маҳсулотлари етиштириш учун ҳаракат қилиб бу соҳада барча резервларни ишга солдилар. Кўп гўшт етиштирилиб, унинг таннархи камайтирилди. Аввалларн етиштирилган ҳар бир центнер сут 19 сўмга тушган бўлса, эндиликда 12 сўм 46 тийинга тўғри келмоқда.

Мажлисда таъкидланиб ўтилишича, деҳқонлар социалистик мусобақани ҳар қачонгидан ҳам қизитган ҳолда ишлаганлар. Колхоз правлениеси мусобақа илғорларини рағбатлантириб турган. Аванс пулларини бериш кенг йўлга қўйилган. Шунинг орқасида колхозчилар ишга меҳр қўйишди. Меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Ишга кеч чиқиш ва эрта қайтиш каби ярамас фактларга чек қўйилди.

Колхоз раиси ўртоқ С. Жўраевнинг ҳисобот докладида кўрсатилишича, далада ишлаганларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш кескин равишда кўпайган. Аввалларн ҳар бир меҳнат кунига тақсимланган пул 96 тийинга тўғри келар эди. Энди бутунлай бошқа. 1963 йилги ҳар бир меҳнат кунига 2 сўм 30 тийиндан пул тақсимланди. Бундан ташқари колхоз правлениеси деҳқонларга сабзи-пиёз ва бошқа полиз экинларидан ҳам анчагина тақсимлаб берди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг бир ёқадан бош чиқариб раҳбарлик қилиши орқасида ортиқча харажатларга йўл қўйилмаган. Кераксиз штатлар қисқартирилган. Бунинг орқасида бир йилнинг ўзида 30 минг сўм пулни тежаб қолишга эришилди.

Сўзга чиққанлар Х. Давлатов, У. Сафаров ўртоқлар бошлиқ сабзавотчилик бригадаларининг эришган ютуқларини таъкидлаш билан бир қаторда йўл қўйилган камчиликлар ҳақида ҳам батафсил гапирдилар. Агар колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ишни пухта ташкил қилганларида ютуқлар яна ҳам кўп ва салмоқли бўлар эди. Афсуски, ҳали шундай қилингани йўқ. Айрим бригадаларда ерлардан яхши ва самарали фойдаланилмаётир. Бунинг орқасида сабзавот ва полиз экинларидан кам ҳосил олиняпти. Қолоқ бригадалар илғорлар даражасига кўтарилганда бир йилнинг ўзида минг-минглаб сўм қўшимча даромад олиш мумкин эди. Картошка, пиёз, лавлаги каби экинлардан жуда кам ҳосил етиштирилди. Бодринг етиштиришга етарли эътибор берилмади. Экилган ерлардаги бодринглар ўз вақтида парвариш қилиб турилмаслиги сабабли 13 минг сўмлик кам маҳсулот олинди. Укроп, петрушка ва бошқа резовор экинлардан ҳосил олишда ҳам ана шундай камчиликка йўл қўйилди.

У. Ҳакимбеков, Б. Дўсимбетов, Ю. Рўзиев, Ҳ. Темирхўжаев ва бошқа ўртоқлар ўз сўзларида ҳали ҳам сабзавотчиликда механизациядан тўғри фойдаланмаётганлиги ҳақида батафсил гапирдилар.

Колхозчилар картошка, жўхори, карам, помидор ва бошқа экинларда механизациядан кенг фойдаланиб ҳосилдорликни кескин равишда ошириш зарурлиги ҳақида ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини айтдилар. Умумий йиғилишда бу йил ўтган йилга нисбатан ҳосилдорликни янада кескин ошириш соҳасидаги вазифалар ҳақида ҳам анчагина гап бўлди. Колхозчилар ўтган йилги эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритиш учун курашмоқдалар. Бригадаларда КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленуми шарафига социалистик мусобақа кенг авж олдирилиб юборилган. Колхозчилар уюшқоқлик билан дала ишларини давом эттирмоқдалар. Кўплаб миқдорда маҳаллий ўғит ва компост тайёрламоқдалар.

Ҳисобот йиғилишида колхозчилар янада уюшқоқлик билан меҳнат қилиб, аҳолини мўл-кўл сабзавот, полиз экинлари ва чорва маҳсулотлари билан таъминлаш юзасидан зарур тадбирларни белгиладилар.

М. ҒОЗИЕВ.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ушинский номли 52-мактабда политехник таълим намунали йўлга қўйилган. Мактабнинг юқори синф ўқувчилари қишлоқ хўжалик техникасини қунт билан ўрганишяпти. Бунда мактабни оталикка олган хўжаликнинг ёрдами катта бўляпти. Суратда: меҳнат дарси ўқитувчиси Ж. Пайғамов 10-синф ўқувчиларига трактор қисмларининг аҳамияти ҳақида сўзлаб бермоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЦЕЙЛОННИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

Цейлон халқи бундан ўн олти йил муқаддам, 1948 йил 4 февралда мустамлакачи давлатларга қарши миллий-озодлик кураши олиб бориб, ўз мустақиллигига эришди. Бу мамлакат тўрт юз йилдан кўпроқ вақт давомида чет эл босқинчиларининг ҳукмронлигида қолиб кетган эди.

Цейлонга биринчи бўлиб португал мустамлакачилари кириб келди. Кейин голланд ва инглиз империалистлари ҳукмронлик қилди.

Чет эл империалистлари мамлакатни бутунлай вайрон қилган эдилар. Улар маҳаллий аҳолини очиқдан-очиқ таладилар ва қуллик сиртмоғига солдилар, миллий маданиятни оёқ ости қилдилар. Бироқ, қаҳрамон цейлон халқи асрлар давомида ўз озодлиги учун босқинчиларга қарши узлуксиз кураш олиб борди ва ғалабага эришди.

1956 йил 12 апрелда Соломон Бандранаике бошчилигида янги ҳукумат тузилгандан кейингина мамлакатнинг ички ва ташқи сиёсатида жиддий ўзгаришлар рўй берди. Ҳукумат миллий манфаатни кўзловчи қатор амалий чоралар кўрди.

Ташқи сиёсатда Бандранаике ҳукумати бетарафлик, ҳарбий блокларда қатнашмаслик, сиёсий-ижтимоий тузумидан қатъий назар барча давлатлар билан тинч-тотув яшаш йўлини тутди. Цейлон ҳукумати Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси, Чехословкия, Польша, Венгрия ва Руминия билан дипломатик, иқтисодий ҳамкорлик ва савдо муносабатларини ўрнатди.

Соломон Бандранаике ҳукумати мустамлакачиликка қарши курашиб, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлигини табриклади. Бандранаике ҳукуматининг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар билан олиб борган ташқи прогрессив сиёсати ички ва ташқи реакционерларнинг ғазабини қўзғатди. 1959 йил сентябрида Соломон Бандранаике фитначилар томонидан ўлдирилди.

1960 йил 20 июль парламент сайловларида кўпчилик овоз олган «Шри Ланка фридом парти» деб аталган Цейлон озодлик партияси ҳокимият тепасига келди. Бу партия коммунистлар ҳамда «Ланка Сама Самаж» партияси билан иттифоқ тузиб, ғалабага эришди. Ҳокимият марҳум Соломон Бандранаикенинг рафиқаси Сиримаво Бандранаике қўлига ўтди.

Янги ҳукумат ички ва ташқи сиёсатда Соломон Бандранаике сиёсатини давом эттиражагини эълон қилди. Шу билан бирга, мамлакат экономикасини, саноатини, қишлоқ хўжалигини юксалтириш ҳамда халқ моддий ва маданий аҳволини яхшилаш соҳаларида қатор ҳаётий тадбирлар кўражагини билдирди.

Бироқ, бу вазифаларни амалга оширишда катта қийинчиликларга дуч келинди. Мамлакатда техник кадрлар, мутахассислар йўқ, молиявий аҳвол оғир эди. Қишлоқ хўжалик, саноат, молия ва ташқи савдо каби муҳим тармоқлар ҳали чет эл монополиясининг қўлида эди.

Эрксевар Цейлон халқига миллий экономикани юксалтиришда Совет Иттифоқи бошлиқ барча социалистик лагерь мамлакатлари яқиндан ёрдам бериб келдилар ва ҳозирда ҳам ёрдам бермоқдалар.

1958 йил февралда СССР билан Цейлон ўртасида савдо, иқтисодий ва маданий ҳамкорлик ҳақида битим имзоланди. Бу битимга мувофиқ, Совет Иттифоқи Цейлонга 120 миллион сўм узоқ муддатли қарз берди. Цейлон ҳукумати Совет Иттифоқидан олган кредитни бир неча йирик корхоналар қурилишига сарфламоқда. Цейлон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги савдо, иқтисодий ва маданий алоқаларни янада ривожлантириш мақсадида 1961 йил 7 мартда Москвада 1962—1964 йилларда ўзаро товар етказиб бериш ҳақида битим имзоланди.

Совет Иттифоқининг беғараз ёрдами натижасида Цейлон халқи ўз миллий экономикасини мустақил равишда ривожлантирмоқда. Ҳозирги кунда СССРнинг ёрдами билан Цейлонда металлургия заводи қуриляпти. Бу ерга СССРдан кўпгина қурилиш техникаси ва ускуналар келтирилди.

Цейлон халқининг миллий байрами кунида совет кишилари уларга қизғин табрик йўллайдилар ҳамда миллий экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта муваффақиятлар тилайдилар.

И. УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Тўпим тўп-тўп этади,
Урсам учиб кетади.

Дўндиқ қизчаларингиз, эркатой ўғилчаларингиз катта-кичик қизил, кўк, қора коптокларни уёқдан-буёққа юмалатиб ўйнаётганларида бу тўплар қаерда ишлаб чиқарилганини билишармикан. Ранг-баранг бу коптоклар Тошкент резина буюмлари заводидан чиқади. Ҳар куни корхона конвейеридан 5 мингта тўп олинади. Суратда: завод ишчилари М. Юсупова (чапдан) ва А. Фозилаҳмедова ўртоқлар.

— Бахтиёрларимиз қувончи бизга янги ғайрат бахш этади, — дейди М. Юсупова дугонасига конвейердан янги чиққан яна бир коптокни узатар экан.

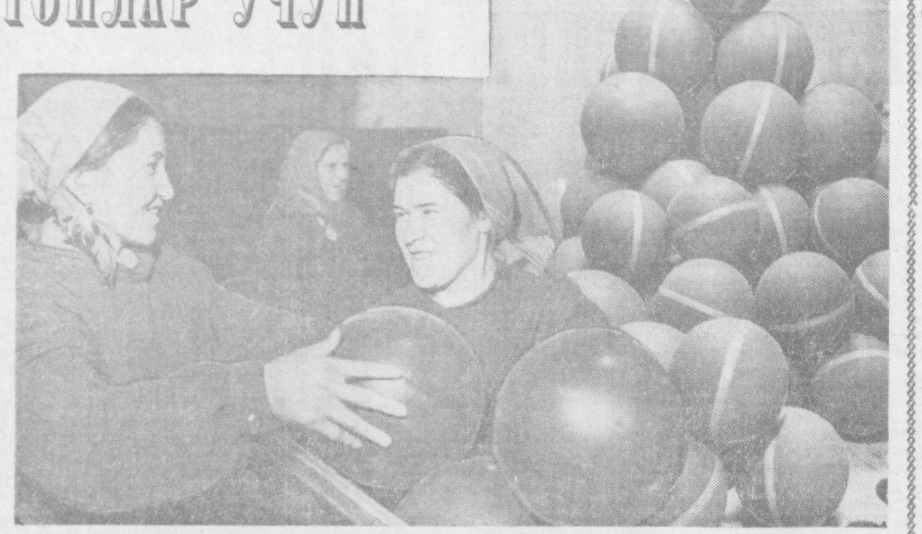

В. Салов фотоси.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ФАРҒОНА САНЪАТКОРЛАРИ

Республикамиздаги область театрлари ижодий коллективлари ҳам халқимизга манзур бўладиган замонавий асарларни саҳнага қўйиб, ўз репертуарларини янада бойитиш, маҳоратларини такомиллаштириш устида тинмай ишламоқдалар. Қўшни область меҳнаткашларига ҳам ўз санъатларини намойиш қилиш мақсадида гастроллар уюштирмоқдалар.

М. Горький номидаги Фарғона область ўзбек музикали драма ва комедия театри ҳам ана шундай ижодий ташкилотлардан бири ҳисобланади. Тошкентга гастролга келган бу театр санъаткорлари ўз спектаклларини бошлаб юбордилар. Театрнинг гастроль репертуарларига бир назар ташласангиз ундаги саҳна асарларининг ранг-баранглигини кўриб қувонасиз.

Тошкентлик томошабинлар неча Муқимий номидаги театр биносида шоир Холид Расул билан композитор Иброҳим Ҳамроевнинг шоир Фурқат ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган «Шоирнинг орзуси» драмасини кўрдилар.

Фарғона театри ижодий коллективи 15 кун давом этадиган ўз гастролларида бундан ташқари драматург Жалол Машрабий ва композитор Муртазоевнинг «Қумрининг муроди», Г. Мдиванининг «Ё Ватан, ё ўлим» драмаларини, қозоқ драматурглари Қ. Бойсентов билан Қ. Шанғитбоевларнинг «Жон қизлар» (А. Муҳамедов музикаси), Я. Маматхонов билан И. Ҳамроевнинг «Мели ҳоббону, Наби товон» музикали комедияларини, С. Рустамовнинг «Турна» музикали драмасини кўрсатади.

Тошкент шаҳар ва область меҳнаткашлари гастроль кунлари спектакллардан ташқари катта программада концертлар ҳам кўришга муяссар бўладилар.

Гастроль томошаларингиз муваффақиятли ўтсин, фарғоналик санъаткорлар!

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

4 ФЕВРАЛДА

ВИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Қўшиқ — дўстимиз (мактаб ўқувчилари учун).

Рус тилида: 18.20 — Телевизион янгиликлар, 18.40 — Ёшлик йўллари (ҳужжатли фильм), 19.00 — Буюк таянч (киноповесть), 20.30 Концерт (классик куйлардан).

21.10 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.15 — Телевизион янгиликлар, 21.35 — Ёрқин ҳаёт (телевизион журнал), 22.55 — Совет Ўзбекистони (киножурнал), 23.05 — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари амалга оширилади. Химия — медицинада.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.50 — Китобофтоб (ёшлар учун).

Рус тилида: 21.15 — Пани Дульскаянинг ахлоқи (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/II да Травиата, 5/II да Ҳамза.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/II да Ноъмалум киши, 5/II да Биринчи муҳаббат.

КИНО

Қон-қариндош — «ВАТАН», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Электра — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва кеч 9 да).

Хор табақа (кундуз соат 2 ва кеч 6 яримда ўзбек тилида), Катта йўл (кундуз 4 яримда ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли.

Тунги ибодат — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қўғирчоқлар кулади — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
5 февралдан

„Йиртқич ҳайвонлар"
АТТРАКЦИОНИНИНГ СЎНГГИ КУНЛАРИ.

Ўргатувчи — В. Запашний.

Билетлар сотилмоқда.

Тошкент шаҳар ижроия комитети Маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг

«ШАРҚ» МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОМБИНАТИ

ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРГА АҲОЛИДАН ЗАКАЗЛАР қабул қилади

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕС:

Трикотаж буюмлар, эркак ва болалар кўйлаклари, хотин-қиз блузкалари, болалар костюмлари тикиш учун — Пушкин кўчаси, 77 уй, «Новинка» ательеси.

Эркак ва болалар свитерлари (иссиқ фуфайкалар), хотин-қиз жакетлари тўқиш, трикотаж буюмлар ва капрон пайпоқларни ремонт қилиш ва янгилаб бериш, пардалар тайёрлаш учун — Фигельская кўчаси, 9-уй.

Ҳужжатлардан копиялар олиб бериш, машинкада ёзиш, музикадан дарс бериш, духовой оркестр билан хизмат кўрсатиш, чет тиллардан таржима қилиш, полотёрлик (пол тозалаш), квартираларни йиғиштириш, тўй ва кечалар уюштириш учун — Пушкин кўчаси, 89-уй, телефон 3-34-40.

Маданий буюмлар ва уй-рўзғор буюмлари, музика асбоблари, магнитофон, телевизор, радиоприёмник, кир ювиш машинаси, турли идиш-товоқни вақтинча фойдаланиш мақсадида ижарага олиш, чинни-шиша идиш ва болалар қўғирчоқларини ремонт қилиш, шаҳар бозорларидан гражданларга мотороллерда маҳсулот етказиб бериш учун — шаҳар бозорларидаги пунктларга мурожаат қилинсин.

Аҳоли ва ташкилотларнинг пахтасини титиб бериш учун — Куйбишев шоссе, 370- уй.

Артист костюмларини ижарага олиш учун — Новомосковская кўчаси, 30- уй.

«СРЕДАЗГЛАВ-ЭЛЕКТРОСНАБСБИТ»ГА

электрик инженерлар, старший электрик инженерлар, экономистлар, план бўлимининг бошлиғи, плановиклар, бухгалтерлар, старший бухгалтерлар, русча секретарь-стенографистка, русча машинистка

керак

Тошкент шаҳар, Братск кўчаси, 41-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

ПЛАСТМАССА УЙДАН РЕПОРТАЖ

КЕЛАЖАК БИЛАН УЧРАШУВ

Беш қаватли бу уй Москва кўчаларининг бирида қад кўтарган ва йирик панелли бошқа уйлардан унчалик фарқ қилмайди. Шундай бўлса-да бу уй одатдагидан кўра бошқачароқ. У тажриба учун темир-бетон ва пластмассадан тикланган.

Бинонинг барча етакчи конструкциялари темир-бетондан ясалган. Уни қуриш пайтида фойдаланилган асосий материаллар эса синтетик пластмассалардир.

Уй қурилганига бир йил чамаси вақт ўтди. Мана, ярим йилдирки, унда кишилар яшашаяпти. Уйда истиқомат қилувчилар орасида унинг лойиҳасини яратганлар ҳам, қурувчилар ҳам бор.

Истиқомат қилувчилардан бири, типовой ва экспериментал турар-жойларни лойиҳалаш марказий илмий-тадқиқот институтининг старший илмий ходими Евгений Васильевич Кавиндир. У ана шу уй лойиҳасини яратишда иштирок этган, янги бинокорлик материаллари тарафдоридир.

Биз шу кишининг уйидамиз. Квартира иссиқ. Иситиш приборлари қаерда экан, деб ўйлайсиз. Маълум бўлишича, бу приборлар квартирани иккинчи квартирадан ажратиб турган деворларга ўрнатилган экан.

Хоналар ёп-ёруғ: ташқи devорнинг деярли ярмини эгаллайдиган катта-катта деразалар ўрнатилган. Деворлар эса жуда юпқа.

— Ҳа, қалинлиги атиги 10 сантиметр, — дейди квартира эгаси. — Бу йилги қишнинг 30 даражали совуқ кунларида ҳам бинодаги иссиқ бирдек тураверди. Ташқи деворлар пластмассадан ясалган бўлиб, иссиқ ва товушни мутлоқ ўтказмайди. Уй лойиҳасини ишлаб чиқаётганимизда истиқомат қилувчиларга мумкин қадар тўла қулайлик яратишга интилдик, — деб ҳикоя қилади архитектор Кавин. — Синтетик материаллардан кенг фойдаланиб, биз совет кишиларининг турмушини яхшилаш, уйга қаровни енгиллаштиришга ҳаракат қилдик.

Хоналар ўртасидаги тўсиқлар ёғоч чиқиндилардан тайёрланган плиталардан иборат. Бу плиталар бир вақтнинг ўзида шкаф вазифасини ҳам ўтайди. Бошқа хоналарнинг деворларида ички кийим-кечак, кийимлар, китоблар учун шкафлар бор.

Деворларга кўзингизни қувонтирадиган гул қоғозлар ёпиштирилган. Бу қоғозлар ҳам синтетик материалдан ясалган. Уларни иссиқ сув билан ювиш мумкин. Учоқбошидаги деворларга эса ҳатто қайноқ сув ҳам таъсир этолмайдиган плёнка ёпиштирилган.

Уйнинг полларига синтетик линолеум ва поливинил хлорид плиткалар қопланган. Полни ҳўл латта билан артсангиз, бояги-боягидай ярқираб қолаверади.

Уйдаги жуда кўп нарсалар — ванна, раковина, совуқ сув трубаси, зина панжараси пластмассадан ясалган. Улар чиройли ва қулай бўлибгина қолмасдан, балки жуда арзонга тушади. Буни рақамлардан ҳам кўриш мумкин. Уйнинг ташқи деворларига ишлатилган ҳар бир панел ҳажми 15 квадрат метр, вазни эса — 290 килограмм. Бу, бетон панел вазнидан 10 баравар, оддий ғишт деворлардан 30 баравар енгил. Тажриба учун қурилган ана шу уйнинг 1 квадрат метри 170 сўмга тушди. Архитекторларнинг ҳисобларига қараганда шундай уйларни оммавий суратда қуриш йўлга қўйилса, ҳар бир квадрат метр туражой нархи қарийб тенг баравар арзонлашади.

Мамлакатимизда катта химия корхоналари қурилишини жадаллаштириш ва химия саноатини ривожлантириш турар-жой қурилишида пластик массалардан кенг фойдаланиш учун катта имкониятлар яратиб беради.

В. ДМИТРИЕВ,
ТАСС мухбири.

СЕВИМЛИ КИНО АРТИСТ

Украина ССРда хизмат кўрсатган артист, давлат мукофотининг лауреати севимли киноактёр Михаил Кузнецов пойтахтимизга келди. Минг-минглаб томошабинлар ҳурматига сазовор бўлган бу санъаткор «Матрос Чижик», «Машенька», «Тарас Шевченко», «Бедарак кетган», «Кумуш тренер» каби талайгина бадиий фильмларда маҳоратини намойиш қилган.

Шу кунларда пойтахтимизнинг Эстрада театри зали кино шинавандалари билан ғоят гавжум бўлмоқда. Уларнинг севимли артист билан учрашувлари қизиқарли ўтмоқда. Михаил Кузнецов ўзи қатнашган кинофильмлардан ашула ва монологларни ижро этмоқда. Шунингдек, Сергей Смирнов, Расул Гамзатов ва бошқа халқ севган шоирларнинг шеърларини таъсирчан қилиб ўқиб бермоқда.

Киноартист 25 йиллик актерлик фаолияти ҳақида гапираркан томошабинларга ўзининг янги режалари ҳақида ҳам сўзлаб берди. — Келажакда комедияли кинофильмларда қатнашиш орзусидаман, — деди у.

И. ЮСУПОВ.

БОЛАЛАРИМИЗ РОСТГЎЙ, СОФДИЛ ВА ОДОБЛИ БЎЛСИН

ТАРБИЯ ТЕМАСИДА

Ижтимоий ва шахсий ҳаётда ҳалоллик ва ростгўйлик, ахлоқий поклик, оддийлик ва камтарлик ҳам КПСС Программасида белгилаб берилган коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг принципларидан биридир. Ватан ва халқ ишига садоқат, илм, ҳунар ва меҳнатга муҳаббат кишиликнинг энг яхши фазилатларидандир. Шунинг учун ҳам коммунизм жамиятида яшаб ижод этадиган ёш авлодни ҳар томондан етук кишилар қилиб тарбиялаш, уларга энг яхши инсоний хислатларни сингдириш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Ростгўйлик, самимийлик, ўзи ва бошқалар тўғрисида ҳақиқатни қўрқмасдан айтиш ҳамда ҳар бир ишга ҳалоллик билан қараш ҳам совет кишиларига хос энг яхши фазилатлардандир.

Ёлғончилик, жамоат ёки кишилар мулкига чанг солишлик, ўз ўртоғи ва гражданларга мунофиқона муносабатда бўлишлик, фирибгарлик, таъмагирлик, ўғрилик, порахўрлик, ўз манфаатини халқ манфаатидан юқори қўйиш — буларнинг ҳаммаси капиталистик жамиятнинг махсули ва қолдиғидир. Социалистик жамият эса ҳар бир кишини жамият ва халқ мулкига тўғри, ҳалоллик билан қарайдиган, ўз шахсий манфаатидан кўра, халқ манфаатини юқори қўювчи ростгўй, софдил қилиб тарбиялайди.

Болаларда энг яхши фазилатларни сингдиришда ота-она ва оила аъзоларининг ҳам роли жуда катта. Бироқ, болаларга ғайри-ихтиёрий равишда ёлғончиликни ўргатувчи ота-оналар ва оила аъзолари ҳам учраб туради. Болаларни ростгўй, софдил, ҳақиқатни айтишдан қўрқмайдиган кишилар қилиб тарбиялаш лозим. Бунинг учун болалар билан ҳеч қачон сохта муомила қилмаслик ҳамда уларни ёлғон гапирмасликка одатлантириш зарур.

Олимжон тўрт ёшда. Ҳовлидаги очилган гулларнинг бир қанчасини узиб ташлайди. Шу пайт отаси келиб қолади. У ўғлини уришаётганда онаси: «Буни Олимжон эмас, қўшнимизнинг қизи қилди. У шунақа ёмон қиз. Олимжон эса яхши бола» деб ўғлининг ёнини олди. Бу билан Олимжоннинг онаси ўғлининг кўнглини кўтариб, «яхши болалар гулларни узиб ерга ташламайди» деб ўғлини ҳам яхши бола бўлишига ундамоқчи эди. Аммо, она айбни қўшни қизга тўнкаб, ўз боласини ёлғон гапиришга ғайри-ихтиёрий равишда ўргатди.

Суннат дераза ойнасини синдириб қўйиб, бирдан йиғлаб юборади. Онаси унга:

— Йиғлама, ўғилгинам, йиғлама, отангга: «Кўчадан кимдир тош отиб синдирди деймани-қўяман», дея ўғлини юпатди. Она бунинг натижасида нималар рўй беришини ўйламади.

Тошкент шаҳридаги 20-мактабнинг 7-синф ўқувчиси М. га отаси: «Яхши ўқисанг спорт кийими олиб бераман» — деб ваъда қилди. М. отасига: «Биринчи чоракни «4», «5» баҳолар билан тамомладим, ваъда қилган нарсангизни албатта олиб беринг» деб турганида, қўшниси чиқиб, пул қарз сўради. М. нинг отаси: «Ҳеч пулимиз қолмаган эди-я, бўлганда жоним билан берардим», деди. Қўшни чиқиб кетиши билан ота ўғлига қараб: «Мана пул, сенга айтганимни олиб бераман», деди. Шундай қилиб бефарқ ота ҳали қалби пок болани ёлғончилик йўлига бошлади.

Шу мактабнинг 7-синф ўқувчиси Н. фанлардан «2» баҳо ола бошлади. Баъзан интизомсизлик ҳам қилди. Синф раҳбари Н. нинг камчиликларини бувисига айтиб берди. Кейин Н. нинг ота-онасини ҳам бундан хабардор қилишни тайинлади. Н. нинг бувиси набирасини хафа қилгиси келмади. «Болам сенинг бу қилиқларингни онангга айтмайман, онанг билса хафа бўлади, мактабига бордим, яхши ўқувчилардан бири экан, ҳамма ўқитувчилар бундан хурсанд экан, деймани-қўяман», дейди. Н. Бувисининг кўнгилчанглигидан фойдаланиб, мактабда интизомсизликни яна ҳам авж олдирди. Аҳвол ўзгармагач, синф раҳбари яна онасини чақиртирди. Ўқувчи онасининг ўрнига нотаниш бир чолни мактабга бошлаб келди. Синф раҳбари буни сезиб қолди, албатта.

Кунларнинг бирида Н. география дарсида тўполон қилиб, машғулотни бузишгача борди. Ёлғон гапиришга ўрганган Н. ни тўғри йўлга солгунча, директор ҳам, синф раҳбари ҳам қанча куч сарф қилмади, дейсиз.

Болаларнинг ёлғон гапирадиган бўлиб қолиши айрим ота-оналар томонидан болаларга нотўғри тарбия беришдан, шунингдек болаларнинг ўзлари ёлғон гапиришнинг фойда-зарарини билмасликларидан ҳам келиб чиқади. Шунингдек, болаларнинг ёлғон гапиришга ўрганишига оила аъзоларининг ўзаро ёлғон гапириши ҳам таъсир қилади.

Болаларни ростгўйлик, софдиллик руҳида тарбиялаш учун ота-оналар нималарга эътибор бериши керак?

«Болалар бизнинг келажагимиздир, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев. — Биз болаларни тарбиялаш учун бутун куч-ғайратимизни сарф қилмоғимиз керак. Нима эксанг, шуни оласан. Ёш авлод — коммунизм қураётган ўз оталари ва боболарининг ишларини давом эттиради. Биз ҳозир улар учун ишлаб турибмиз, болалар ўсиб улғайганларида коммунистик мўл-кўлчилик дастурхонини янада тўкин қиладилар».

Ҳақиқатан нима эксак, шуни оламиз. Ёш авлодни тўғри тарбиялаш масаласи энг масъулиятли ва давлат аҳамиятига эга бўлган вазифадир.

Одамлар ростгўй, софдил кишиларга зўр ишонч ва катта ҳурмат билан қарайдилар. Болаларни тарбиялашда ота-оналарнинг роли катта. Болага доимо рост гапириш керак. Болани тўғри, замонамизнинг илғор, ҳамма ҳавас қиладиган киши қилиб тарбиялаш ота-она ва тарбиячилардан қунт, чидам билан ишлашни талаб қилади. Ота-она болага ёлғон гапирмай, унинг сўзларини доимо усталик билан текшириб бориши керак.

Баъзан бола ўзининг кичкинагина ишини бўртдириш ёки тингловчини қизиқтириш, ишонтириш мақсадида ёлғон гапиради. Шундай пайтда ота-она боласини уришмай, дўқ қилмай: «Мен сени бўлган нарса билан бўлмаган нарсани ажрата оласан, деб ўйлар эдим, бироқ мен янглишибман», деб қўйса бола уялиб қолади.

Болага ўқитувчи баъзан танбиҳ бериб, буни ота-онасига ҳам айтишни тайинлайди. Ота ёки она: «Жон болам, сен мени хафа қилмаслик учун алдаганингни биламан. Мактабда энг яхши хулқли, «4», «5» баҳолар билан ўқишга аҳд қилганингни ҳам биламан. Лекин, мен энди сенинг сўзларингга ишонмайман, ўғлим! деб ўқитувчининг ёнини олгани маъқул.

Ана шунга ўхшаш таъсирчан сўзлар натижасида бола рост гапиришнинг қандай аҳамиятга эга эканлигини тушунади, ҳар бир сўзни ўйлаб айтишга ҳаракат қилади.

Ота-она ёлғон гапни ошкора қилиб, зарарини тушунтириб борса, у бола нарсани диққат билан кузатадиган чуқур мулоҳаза юритадиган, жуда эҳтиётлик билан иш кўрадиган бўлади. Ёлғончилик ва алдамчиликдан ўз номига доғ тушиб қолишликни англагач, у ҳамиша рост гапиришга одатланади.

Ота-оналар билан болалар ўртасидаги муносабатлар масаласи ахлоқий тарбиянинг энг муҳим моментидир. Шунинг учун ҳам бу масала ота-оналарнинг диққат марказида бўлиши керак. Болаларни ахлоқий томондан тўғри тарбиялаш асосан ота-онага, тарбиячиларга, уларнинг обрўсига, кўрсатган ўрнагига, кишилар билан бўлган муносабатига боғлиқдир.

Ота-она ва тарбиячилар болаларни ор-номусли қилиб тарбиялашга ҳам алоҳида аҳамият бериши керак. Бола ўз ор-номусини йўқотса ўртоқлари унга нафрат билан қарайди, коллективдан ажралиб қолади. Ор-номус доим довюрак, ботир бўлишни талаб қилади. Ор-номусли бола ўз оиласининг, ўз пионер отрядининг, ўз синфининг, ўз мактабининг ва ниҳоят ўз Ватанининг обрўсини сақлайдиган киши бўлиб етишади. Ўзининг ва коллективнинг шаъни учун қаттиқ курашиш кишининг маънавий жиҳатдан ўсишида катта аҳамиятга эгадир.

Биз ўз болаларимизни ота-онага, тарбиячи-ўқитувчиларга ишонч ва муҳаббат руҳида тарбиялашимиз керак. Агар болаларнинг ота-онасига, тарбиячи-ўқитувчисига ишонч ва муҳаббати зўр бўлса, меҳрибонлигига ишонса, улар ўз айбини улардан яширмайди, ўз ўртоғининг ножўя ишини бекитмайди.

Демак, ор-номусли қилиб тарбиялаш учун аввало, болалар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, уларнинг эҳтиёжларини, қизиқишларини, фикрларини билиш ва улар олдида ишонч қозонмоқ керак.

А. СУЮМОВ,
филология фанлари кандидати.

ФРАНЦИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОН

СССР Парламент группасининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Франция Миллат мажлиси депутати Морис Фор рафиқаси билан Ўзбекистон пойтахтига келди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Р. Сахибоев 3 февралда Морис Форни қабул қилди. (ЎзТАГ).

Халқаро аҳвол

КОНГОДАГИ ВОҚЕАЛАР

ЛОНДОН, 1 февраль. (ТАСС). Конго миллий армияси Идиофани (Ғарбий Конго) аранг ушлаб турибди. Кейинги уч кун ичида партизанлар Конго миллий армиясининг шу шаҳардаги позицияларига уч марта ҳужум қилди. Рейтер агентлигининг мухбири Леопольдвилдан ана шу хабарни берди.

* * *

Бу — ҳозир Квилу вилоятидан келаётган кўп хабарларнинг бири. Чет эл информация агентликлари уруш ҳаракатлари бу вилоятдан қўшни вилоятларга ўтганлигини кўрсатмоқдалар.

Конгодаги ички сиёсий аҳвол бир неча кундан бери кескин бўлиб турибди. Квилу вилоятида Конго миллий армиясининг отрядлари, булар орасида мобутучи парашютчилар ҳам Патрис Лумумба ва Антуан Гизенга тарафдорларини қириб ташлаш мақсадида кенг операциялар ўтказмоқда.

Бу вилоятда ўтказилаётган кенг ҳарбий репрессиялар аҳолини ғазаблантириб юборди. Аҳоли бу репрессияларга жавобан бир неча отряд тузди. Ҳозир бу отрядлар ҳукумат қўшинларига қаттиқ қаршилик кўрсатмоқда. Информация агентликларининг хабарида айтилишича жанглар Гунгу ва Киквита шаҳарлари районида бўлмоқда.

Леопольдвилдан олинган хабарларга қараганда, Идиофа, Гунгу ва Ашокве районларида (Квилу вилояти) ҳаракат қилаётган отрядлар сафида икки мингдан кўпроқ киши бор. Бу отрядлар найзалар, ўқ ёйлар ва эски ов милтиқлари билан қуролланганлар. Квилу вилоятининг қўшниси ва Патрис Лумумбанинг ватани бўлган Касаи вилояти аҳолисига ҳам ғазаб тўлқини ёйилди.

Реакция аҳолидан тез ўч олишга умид қилган эди, лекин унинг умиди рўёбга чиқмаганлиги кўриниб турибди. Бирлашган, мустақил ва демократик Конго учун курашиб келган Патрис Лумумбанинг идеялари оддий конголикларнинг қалбида ҳали ҳам яхши сақланиб келмоқда. Бу идеялар ҳатто ҳукумат қўшинларининг солдатлари орасида ҳам ёйилмоқда. Франциядаги «Монд» газетасининг ёзишига қараганда, жандармларнинг икки ротаси «лумумбачилар» намойишида қатнашганлиги учун» қуролсизлантирилган. Стэнливилдаги 18-десант батальонининг конголик ҳарбий хизматчиларидан 22 киши, дейилади Франс Пресс агентлигининг хабарида, сешанба куни эрталаб қамоққа олинган. Батальон солдатларидан бири, байроқ осиб қўйилсин, деган буйруқни бажаришдан бош тортиб, мен Бельгия мустамлакачиларининг ва Америка империалистларининг байроқларини осиб қўймайман, деб айтганидан кейин батальоннинг мазкур 22 ҳарбий хизматчиси қамоққа олинган.

Квилу ва Касаи вилоятларидаги воқеалар Конго реакциячиларининг сиёсатидан халқ безор бўлганлигини яққол кўрсатиб турибди. Бу ҳақда, жумладан, «Монд» газетаси ҳам ёзмоқда. Бу газета пировардида бундай деб ёзади: «Ҳар сафар янги ғалаён бостирилиши билан унинг кули остида янги ғалаён ўти чақнаб туради ва бу ўтни кенг ислоҳотлар ўтказиш — беқарор экономикани тартибга солиш ва ўз обрўйини кетказиб қўйган сиёсий арбобларни йўқотиш йўли билангина ўчириш мумкин бўлса керак».

КИПР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

ПАРИЖ, 1 февраль. (ТАСС). Франс пресс агентлиги хабардор манбаларга асосланиб билдиради: Кипр президенти Макариос Англия билан Американинг НАТО қуролли кучларини оролга жойлаштириш тўғрисидаги таклифини рад этишга қарор берди.

ЛОНДОНДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯДАН КЕЙИН

НИКОЗИЯ, 1 февраль. (ТАСС). Кипрдаги грек жамоасининг Лондон музокараларида қатнашган ва бугун Никозияга қайтиб келган делегацияси бошлиғи Глафкос Клеридис матбуот вакилларига бундай деди: Англия ва Американинг Кипрда «тинчлик сақлаш кучлари»ни кўпайтириш плани «мутлақо мақбул эмас».

АНҚАРА, 1 февраль. (ТАСС). Туркия ҳукумати Англия ва Американинг Кипрда «тинчликни сақловчи халқаро кучлар»ни жойлаштириш планини қабул этганлиги бу ерда расмий суратда эълон қилинди.

РСФСР ОЛИЙ СУДИДА

Яқинда РСФСР Олий судининг жиноий ишлар бўйича суд коллегияси раислик қилувчи — Олий суд аъзоси В. В. Покровский ва халқ маслаҳатчилари — Ивановодаги Дзержинский номли йигирув-тўқув фабрикаси мастерининг ёрдамчиси Е. Е. Романова ва 2-Москва мотор-вагон депосининг машинист инструктори П. И. Богдановлардан иборат составда давлат қораловчиси, РСФСР прокурорининг ёрдамчиси Г. С. Бистров ва ҳимоячилар — адвокатлардан И. Ф. Деревянченко ва В. А. Елизаровлар иштирокида Москва шаҳрида ўтказилган очиқ суд мажлисида В. М. Ионесян ва унинг шериги А. Н. Дмитриеванинг жиноий ишини қараб чиқди.

Суд Ионесяннинг 1963 йил декабрида ва 1964 йил январида Иваново ва Москва шаҳарларида бир қанча жуда хавфли жиноятлар қилганлигини аниқлади. Ионесян гражданларнинг мол-мулкларини ўғирлаш мақсадида алдов йўли билан квартираларга кириб, мактаб ёшидаги уч болани, икки аёлни шафқатсизлик билан ўлдирган, шунингдек, ўн беш яшар қизни зўрлаб, уни ўлдиришга қасд қилган.

А. Н. Дмитриева Ионесяннинг жиноий ишларидан хабардор бўлган ва жиноят изларини яширишда унга ёрдам берган.

РСФСР Олий суди В. М. Ионесянни ўлим жазоси — отишга ҳукм қилди. А. Н. Дмитриева ўн беш йил муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинди.

* * *

РСФСР Олий Совети Президиуми Ионесяннинг кечирим сўраб берган аризасини рад этди. Ҳукм ижро этилди.

Телетайп ЛЕНТАСИДАН

● Улан-Баторда Чехословакиянинг ёрдами билан қурилган саноат комбинатининг пойафзал фабрикасида болалар учун пойафзал тайёрлайдиган цех ишга туширилди. Бу цех болалар учун йилига 200 минг жуфтдан кўпроқ пойафзал ишлаб чиқара олади. Бу эса, 1964 йилда Монголияда болалар пойафзали ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтириш имконини беради.

● Римда Польша билан Италия ўртасида 1964 йилда товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисидаги протокол имзоланди. Бу протокол ҳар иккала мамлакат ўртасида товар оборотини тахминан 18 процент оширишни кўзда тутади. Польша Италияга кўмир, химикатлар, кема ускуналари, станоклар етказиб беради ва бунинг эвазига Италиядан химия, озиқ-овқат, металлургия ва тўқимачилик саноати учун керакли машина-ускуналар, шунингдек синтетик тола, цитрус мевалари, гуруч ва бошқа товарлар олади.

● Франция социалистик партиясининг фавқулодда съезди очилди. Съездда кантон сайловлари (бош кенгашлар ёки департамент кенгашлари сайловлари) га тайёргарлик масаласи муҳокама қилинади. 1965 йилнинг охирида президент сайлови ўтказилиши муносабати билан съезд партиянинг сиёсатини ҳам муҳокама қилиши ва белгилаб бериши керак.

● Шарқий Словакияда иккинчи жаҳон уруши вақтида қолган мина кўмилган майдонлар топилди. Ҳозир қаҳратон қиш бўлганлиги сабабли, миналарни олиб ташлаш иложи йўқ. Хатарли жойларнинг атрофига иҳоталар қўйилди, кўклам фаслида миналарни қазиб олишга киришилади. Кейинги йилларда ана шу жойларда неча ўн минглаб мина ва снарядлар қазиб олинган эди.

● Салазар охранкаси Португалиянинг Каштела-Бранка округида тинтув ўтказди. Антифашист демократлардан ўн тўрт киши қамоққа олинди.

● Расмий маълумотларга қараганда, 1963 йилда Қўшма Штатлардаги йўлларда автомобиль фалокати натижасида 43.400 киши ҳалок бўлган. Кейинги йилларда АҚШда автомобиль фалокати натижасида инвалид бўлиб қолган 1600 минг киши рўйхатга олинди.

● Жазоирнинг шарқи — жанубида сув тошқини натижасида икки кун ичида 10 киши ўлди, 5000 киши бошпанасиз қолди.

● 1 февралдан бошлаб Италиядаги темир йўлларда қатнов билетларининг нархлари оширилди. Итальян халқи темир йўл билетларини сотиб олиш учун 1964 йилнинг бир ўзидагина 1 миллиард лира тўлаши керак. (ТАСС).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06398. ИНДЕКС 64695 Нашр. № Б. 1684.